

ERDÉLYI LAP

Főszerkesztő
DR. PAÁL ÁRPÁD

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP

Főmunkatárs
DR. GYÁRFÁS ELEMÉR

A kisantant keleti biztonsági szövetséget készít elő

Bucuresti. Saját tud. A kisantant-konferencia tegnap folytatta tanácskozásait. A lapok találgatásai szerint a konferenciát egy Keleti Locarno megvalósításának terve foglalkoztatja, amely hivatva lenne, hogy nagy erővel szigetelje el a revizionista államok törekvéseit.

Délben a király diszebedet adott Benes és

Jeftics tiszteletén, amelynél résztvevett Mária királyné. Elisabeta volt királyné és Mihály nagyvajda is, továbbá jugoszláv és cseh diplomaták.

Kedden délután nem tartott értekezletet a három külügyminiszter, hanem kirándultak Snagovba.

Járatlan út

Irta: Sulyok István dr.

A kézdiorbai katolikus tanítók, amint azt megírtuk, azzal a törvénytelenességgel szemben, amit az újra elrendelt nyelvvizsga jelent, jogsegélyért a bíróságokhoz készülnek fordulni.

Ezt a szándékukat annál helyesebbnek s időszerűbbnek találjuk, mert az a tapasztalásunk, hogy a közigazgatási bírásoknak lehetőségeit a közügyekben eddig nem igen merítettük ki.

A bírói tevékenységnek ez a formája nélkülözhetetlen minden olyan szervezett társadalomban, mely a jogállam jelzőjére súlyt helyez. A jogállam fogalmi teljességének egyik elengedhetetlen feltétele ez.

A közigazgatási és kormányzati hatóságok könnyen engednek a kísértésnek, hogy különböző — főként politikai — céljaikat a legrövidebb és legegyszerűbb úton igyekezzenek elérni.

A pénzürelom gyászos világkorszakának idejében, amikor a közérdeket oly könnyen tévesztik össze a pártoknak és a pártok mögött lapuló tőkecsoportoknak érdekeivel, nélkülözhetetlenül szükségessé vált mindenütt, hogy közigazgatási, vagy kormányhatósági intézkedések törvényessége fölött végső fokon bíróságok dönthessenek.

Nem tartozik ennek a cikknek a keretébe azoknak a feltételeknek felsorolása s az eljárásnak ismertetése, mellyel a jogsegélynek ez a formája a ma érvényes román törvények szerint jár.

Meg kell azonban állapítanunk, hogy azokkal a lehetőségekkel sem élünk eddig kellőképpen, melyeket ezek a törvények számos közérdekű kérdésben küzdő eszközül kínáltak.

A köztisztviselő, akinek járandóságát nem állapítják meg a törvények előírásai szerint s az a másik, akit törvényes ok nélkül állásából elmozdítanak, az arra illetékes bírói fórumhoz fordul panaszával s hosszabb, vagy rövidebb idő alatt ítéletet kap arról, hogy a hatósági szerv valóban törvényellenesen járt el vele szemben s ezért a gazda, — az állam — jóvátétellel s kár esetén kártérítéssel tartozik. Az elmozdított tisztviselőt a bírói ítélet a miniszteri rendelkezéssel szemben újra visszahelyezi állásába, a fizetésnek vitás különbözőzeit az állampénztár kénytelen visszamenőleg kifizetni.

Az új nyelvvizsga éppennyilvános törvénytelenesség, mint ezek a naponta előforduló tisztviselői sérelmek. Eppenúgy belevág egyes állampolgárok szerzett jogokkal körülbástyázott elemi magánérdekeibe s éppen úgy veszélyeztetni a jogállam iveretének hibátlan teljességét, ami nélkül sem a magánélet nyugalma, sem pedig a közélet szilárdsága el nem képzelhető.

A magánoktatási törvény

109. szakasza egészen világosan megmondja, hogy több nyelvvizsgára nem kerülhet a sor s az esetleges nyelvi tökéletlenségeket állami tanfolyamoknak kell eltüntetniük. Ez a törvényszakasz s mindaz, ami körülötte történt s hitelesen megállapítható, egyenesen számolt azzal, hogy akadhat a jövőben miniszter, aki újabb nyelvvizsgák közelékvő fegyveréhez

A minisztertanács négymilliárdos belső kölcsön kibocsátását határozta el

A hadsereg ellátására és a belföldi tartozások kiegyenlítésére fordítják a kölcsönt. Nagy viták a kormány teljhatalmú hatásköre és a nemzeti munkavédelem körül.

Bucuresti Saját tud. A kormány tagjai kedden délután 5 órai kezdettel minisztertanácsot tartottak. Slavescu Viktor pénzügyminiszter javaslatot terjesztett elő egy belföldi kölcsön kibocsátására, ami a hadsereg ellátásának teljessé tételére és az állam belföldi tartozásainak kifizetésére szükséges.

A feltételek igen előnyösek lesznek. Többek között garantálják a mai értékegyenlőséget, azonkívül a kamat adómentes lesz. A belföldi kölcsön összege négymilliárd lei lenne, négyszázalékos kamattal, 30 éves lejáratral. Ez a kölcsön lehetővé tenné, hogy a belföldi hitelezők nagyrészt kielégítse az állam.

Mindazok a polgárok, akiknek az állammal szemben követeléseik vannak, elmaradt fizetés, nyugdíj, vagy kifizetetlen szállítás, szolgáltatás miatt, lehetnek e kölcsön aláírói és követeléseik erejéig kereskedelmi forgalmi értékű értékpapírokat kapnak, amelyek kamatszelvekkel lesznek ellátva.

Két óra hosszú tartó vita a kormány teljhatalmi hatáskörrel való felruházásáról

A minisztertanács azután megvizsgálta a teljhatalmi törvényjavaslatot, amely a kormány törvényerejű rendeletek kibocsátására kívánja felhatalmazni. E kérdés körül rengeteg vita van mostanában a politikai körökben s a liberális part kebelében is komoly nézeteltérések vannak efelől.

A törvényerejű rendeletekkel való kormányzás a kormány több tagja előtt veszedelmesnek tűnik fel. Így Victor Antonescu és Sassu miniszterek kifejezték, hogy a kormánynak figyelemmel kell lennie a liberális párt ideológiájára s ne hozzon olyan intézkedéseket, amelyek azt a benyomást kelthetik, hogy kiakarja vonni magát az országgyűlés ellenőrzése alól.

Tatarescu miniszterelnök válaszában kifejtette, hogy ha jogi ellenvetések nincsenek, akkor csupán az ügy politikai részét kell vizsgálat tárgyává tenni. Viszont olyan időköt élünk, amikor a kormány bátor kézzel kell, hogy belenyúljon a dolgokba és minden irányban gyors intézkedéseket kell fogantatnia, mert azokat a gyökeres újításokat, amelyekre az országnak szüksége van, csak így lehet megvalósítani.

A vita ebben az ügyben két teljes órán át tartott s végül a minisztertanács elhatározta, hogy új törvénytervezetet kell készíteni és az pontosan sorolja fel azokat az eseteket, amelyekben a kormány az országgyűlési szünet idejében rendeletekkel is kormányozhat.

Az új törvénytervezet szerint különösen három ügyesoportha kapna a kormány teljhatalmat. Ezek a következők lennének:

1. A költségvetés végrehajtására vonatkozó intézkedések.
2. A közigazgatási szervezet egyszerűsítése,

Az összeg, amelyet az állam kamat címén fizetni fog a belföldi kölcsönért, 120 milliót fog kitenni. A tőkéből pedig évente 300 millió lejt törleszt az állam.

A kormány tagjai hozzájárultak Slavescu előterjesztéséhez s a további részleteket egy későbbi minisztertanácson fogják kidolgozni.

Segítségnyújtás az inséges lakosságnak.

Manolescu Strunga földművelésügyi alminiszter előadta, hogy a termés általánosságban igen gyenge, sőt vidékenként teljesen tönkrement a szárazság miatt. Szükséges tehát, hogy idejekorán intézkedések fogantatassanak a szükséglet szenvedő lakosságának gabonával, tengerivel való ellátására. Az alminiszter számos vármegyei prefekti helyzetjelentését olvasta fel, amelyekben ezek sűrűs intézkedéseket kérek a lakosság ellátására. A minisztertanács a határozatok egész sorozatát hozta erre vonatkozólag.

tisztviselők elbocsátására, stb. vonatkozó intézkedések.

3. Mezőgazdasági jellegű intézkedések, különösen a különböző vidékek ellátására vonatkozólag.

A nemzeti munkavédelem törvénye felől még nem tudtak megállapodásra jutni.

Majd a Teodorescu iparügyi miniszter által beterjesztett nemzeti munkavédelmi törvényt vitatták meg, amelynek eredeti szövegezését a Románia területén működő vállalatok alkalmazottai 85 százalékát román állampolgárok közül kell felvenniük és pedig minden kategóriára arányosan elosztva, úgyhogy a vezető helyeken is megfelelő számban legyenek románok. Az eredeti tervezet előírja továbbá, hogy az idegen állampolgárságu alkalmazottak az egész hivatalnokai és munkásszemélyzet összefizetésének csak 30 százalékát huzhatják járandóságképpen.

A tervezet szintén heves vitára adott okot, mert a kormány egyes tagjai aggodalmukat fejezték ki, hogy a törvény a romániai vállalatokba beruházó külföldi tőkésnek élenk visszatetszést váltaná ki s a jövőben elriasztaná Romániából az idegen tőkét. A minisztertanács az ügyben nem hozott semmi határozatot.

Végül Tatarescu arra kérte a minisztereket, hogy a parlament ülésén teljes számban legyenek jelen, annál is inkább, mert a kormány értesülése szerint az ellenzéki pártok vezetői kérdéseket fognak feltenni az utóbbi idők belpolitikai eseményeivel kapcsolatban.

A minisztertanács este nyolc órakor ért véget.

nyulhatna s ezt a fegyvert eleve — ki akarta venni a kezéből!

Ezzel a lehetőséggel mindenki számolt, csak azzal nem számoltunk, hogy maga Anghelescu lesz az, aki saját törvényével nyíltan szembekerül. A miniszter jellegzetes erős akaratúsága — úgy látszik — saját magát is megpróbáltatások alá juttatja.

De ez is bizonyítja, hogy még olyan erős miniszteri akarat sem lehet alkalmas jogszabály helyettesítésére, mert könnyen szeszélynek teszi ki a legfontosabb életviszonyokat is.

Az adott helyzetben a törvényalkotó és rendeletalkotó ugyanazon miniszter tragikus akaratösszeütközése miatt is a jogeszményt kell eldöntő segítségül hívni. Tehát annál fontosabb és érdekesebb lesz ebben az ügyben a bírói döntés. Es a kézdiorbai tanítók úttörő munkát végeznek, ha erre irányuló szándékukat megvalósítják.

Lépésüknek sikere — a jog szemüvegén

A kultuszminiszter nem adott felhatalmazást a satmari püspöki kert kisajátítására

Ujból elhalasztotta a bíróság az érdekes kisajátítási per tárgyalását. A római katolikus püspökségre nézve kedvező ítéletre van kilátás.

Saját tud. Beszámoltunk arról, hogy Rujdea Joan, a satmari szentvéri városrész görögkeleti lelkésze templom és paróchia építésére a satmari római katolikus püspöki palota kertjéből egy hold területet kért kisajátítani a járásbírósnál. Az ügyben eddig több tárgyalás és helyszíni szemle is volt. A legutóbbi tárgyalást a bíróság azért halasztotta el, mert dr. Sady Tibor a püspökség képviselőjében azzal a kifogással élt, hogy Rujdea Joan lelkésznek sem Ciorogariu görögkeleti püspöktől, mint egyházi főhatóságától sem pedig a kultuszminisztertől felhatalmazása a kisajátítási eljárás megindítására nincs.

A bíróság akkor kötelezte a felperes Rujdea Joan lelkészt, hogy úgy Ciorogariu görögkeleti püspöktől, mint a kultuszminisztertől a felhatalmazást szerezzék be és a legközelebbi tárgyalást június 19-re tűzte ki.

A nagy érdeklődéssel várt tárgyaláson Rujdea lelkész több hívével jelent meg és másolatban bemutatott a bíróság előtt egy, a püspöktől érkezett levelet, amelyben Ciorogariu görögkeleti püspök tudomásul veszi, hogy a satmari szentvéri görögkeleti egyház templom és paróchia céljára alkalmas helyet keres magának.

nézve a körülményeket. — nem lehet kétséges. Bizonyára elhangzik az az ellenvetés, hogy miniszter nyelv-vizsga rendelete kormányzati ténykedés. — úgynevezett *act de gubernament*, — s így nem vonható bírói megítélés és ellenőrzés alá, hanem egyedül parlamenti felelősségrevonás s ítélkezés az illetékes felette.

Aligha lehet azonban jogi érvekkel megszerkeszteni olyan felfogást, mely világos törvényszakaszok világos megsértését, — kormányzati ténykedésnek minősíthetné. Ez csak arra a területre vonatkozik, amikor a miniszter — a törvény keretei között törvényes jogait gyakorolja. Például egy egyesületet államérdek címén feloszlat.

A kézdiorbai tanítók induljanak el hát útkon, ezen az eléggé járattal úton, mert az öntudatos, okos és sikerrel kecsegtet. S éreznek nehéz küzdelemben az erdélyi magyar lelkek meleg részvételét s szerető figyelmét.

Közigazgatási választások

A ciucmegeyi Magyar Párt benyújtotta a megyei tanács egyezményes listáját

Mercurea-Ciuc. Saját tud. Kedden délelőtt 11 órakor megjelentek a helyi törvényszék elnöke előtt a vármegyei tanács jelöltjei a Magyar Párt és a kormánypárt vezetőivel s benyújtották az egyezményes listát. Magyar részről a következők szerepelnek a listán: dr. László Dezső, ifj. Szakács Balázs gazdálkodó, dr. Abrahám József ügyvéd, dr. Pítner Árpád ügyvéd, Antal Aron főgimn. tanár, dr. Gaál Endre földbirtokos, Sass Antal esperes-plébános, Koczás Béla építész, dr. Nagy Jenő ügyvéd, György Gábor plébános, Bánvász Sándor birtokos, Szántó Lőrincz birtokos, Adorján Imre főtitkár, Angi István birtokos, közbirtokossági elnök, Balázs Ferenc birtokos. A többi kilenc helyet a román pártok vezetőivel töltötték ki az egyezés szerint. Az egyezményes listával szemben ellenlista nincs és így előrelátható, hogy a június 30-ára kitűzött választáskor nem kerül sor szavazásra.

Százhetvenkét egyhangú választás Mureş megyében

Saját tud. A mureşmegeyi prefektushoz nagyrészt beérkeztek már a jelentések a lefolyt községválasztások eredményeiről. A legtöbb községben egyezményes listát adtak be, amelyeket — több lista nem lévén — megválasztottaknak jelentettek ki. Egyébként 172 volt olyan község száma, ahol tulajdonképpen nem volt választás. Ezek közül 8 községben volt önálló magyar lista, 4 községben nemzeti parasztpárti, egy községben Goga-párti, háromban úgynevezett polgári lista. A 172 egyhangú választásból a többi mind egyezményes listájú volt, az egyezményben többnyire a kormánypárt és a Magyar Párt szerepelt. Még 51 községből kell jelentésnek jönnie, hogy véglegesen képet lehessen alkotni a mureşmegeyi közigazgatási választások eredményeiről.

ARADI ZSOLT

AZ EURÓPAI FORRADALOM

A mai Európa legégetőbb kérdéseinek rendkívül érdekes feldolgozása. Amateur-kötés. 240 oldal, 70 lei és portó.

Kapható az ERDÉLYI LAPOK könyvosztályánál.

Claudel küzdelme egy író lelkéért...

írta: Balla Borisz

(Egy kötet levél: Paul Claudel—Jacques Rivière: Briefwechsel 1907—1914.)

Német nyelven most dobták piacra e könyvnek az ötödik kiadását; három év alatt ért el ilyen sikert, pedig komoly, nehéz könyvről van szó. Eredeti francia nyelven s angolul ugyancsak óriási sikere volt. Lássuk hát röviden, mi van e kötetben?

„Akkoriban — írja Claudel 1907-ben — nem voltam keresztény... De az Antigone kórusaiban meg Beethoven kilencedik szimfóniájában éreztem, borzongva sejtettem az égi üzenetet. Nem ismertem még, de tudtam, hogy Isten megismerésének öröme az egyetlen öröm s hogy igazán nagyot nem alkothat senki, aki a korlátolt valóságokban él egy magasabb világ érzése nélkül. Igen, az ilyen írónak csak az erőlködő és szellemeskedő szépirodalom sorsa jut, aki papirosvirágok tömegét gyártja. Ez magyarázza meg Mallarmé tragikumát s valamennyit, aki csak művészkedik; hiszen előbb-utóbb rájönnek, hogy kifogtak mindenből ezen a világon...”

Paul Claudelnek, Franciaország költőjének végső lökést Rimbaud „Illuminations”-ja adott, amellyel kapcsolatban így ír: „... végre kiszabadultam a Taine, Renanok és a XIX.

század egyéb molochjainak abból a sivár világból... amelyet annyira átlátszó s eltanulható törvények mozgatnak. A szellem a legmagasabb s legtisztább alakban mutatta meg magát előttem, inspiráció volt ez a szó eredendő értelmében, amely valóban a másvilágról jött...”

A „Tête d'Or”, a „Magnificat”, a „Jeune fille Violaine” s a „L'annonce fait a Marie” írja aztán feldúlta a francia irodalom életét, ama Taine és Renan börtönéből kicsirázott, felületi szellemességgel olyan csalogató és a világ szenvedéseiről bájosan fecsegő irodalmat, ahol a stendhali nagyapa és a zolai apa szugesztív öröksége minduntalan visszaüt a modern gyermekben. Claudel művészete egyszerűen csak domokot kezdett építeni a papirpavilonok fölé. Ódáiban s az „Annunciáció”-ban az esthajnali csillag emelkedett fel újra, mégpedig egy olyan művészi és szellemi éjszakában, ahol az emberek minden fényben a mulatók lámpájának mérges-vörös cinizmusát szimatolták és feldühödtek azon, aki a csillagokról vizionált.

Ebben az időben Jacques Rivière, a húszéves ifjú, tanári vizsgájára készült. Már is a legzseniálisabb fiatalok közé sorolták. Andre Gide, Henri Alain Fournier és sokan mások; a Nouvelle Revue Française koraérett munkatársa volt s a Quartier Latin dicsőes homályában élt; állandó élet- és problémakergetésben kavargott és álmodozott... igen, büszkén

álmodozott a maga és a világ jövőjéről. Ez a Rivière, a századeleji bohém és a Maurice Barrés-től elkényeztetett fiatal reménység unottan kezdi olvasni Claudel, hogy aztán örök rabja legyen a lelkének. Megpillantott valamit... S megértette a görög dóm szerkezet tisztá, szigorú fenségét. Fellelékzik és lázzal, csömörrel fordít háttal a kicsinyes, fecsegő irodalmár lelkének. Claudel akkoriban Tientsinben, a távol Keleten élt, mint a francia köztársaság diplomatája; tudomást se vett óriási sikereiről, szigorú, szinte nyárspolgárián tiszta családi élete csupán egyetlen rést ismert; ezen a részen Claudel nem a világ felé kandikált; a diplomáciai sznobságok, keleti források és alexotikumok, Claude Farrère szenzációt injektáló orientális kalandozásai őt nem csábították — családján kívül csak az ég felé nézett, amelynek mélységes homályában minden talányra feleletet keresett s talált. Olyan zseni, mint Claudel s olyan vallásos lélek, mint Claudel... Milyen paradoxonnak tűnhetett ez fel Rivière előtt, aki, mint akkoriban Párizs több művésze, „túl volt már mindenben...” De az „Aranyfej”-ben és később Claudel világhírű ódáiban a rejtély csak növekedett. Miként Maeterlinck, úgy a fiatal Rivière is fölismeri Claudelben a dantei méreteket. „Segítsen nekem! — könyörög első levelében az ismeretlen Claudelnek — több mint egy éve csak önben és ön által élek!” Iszonyatosan nyugtalan vagyok... csak a nihilt látom ennek az életnek,

Jugoszlávia maga állapítja meg, hogy mikor ismeri el a Szovjetet

Az orosz kormány elégedetlen a jugoszláv késlekedés miatt

Belgrádból jelentik: A *Stampa* itteni tudósítója a következőket jelenti arról az álláspont-ról amelyet Jugoszlávia foglalt el Szovjet-Oroszországgal szemben:

Jugoszlávia mint a kisantant egyik állama, elismeri a szovjet-kormányt, de a kisantant minden államának külön-külön jogában áll, hogy ennek az elismerésnek időpontját maga állapítsa meg. Eppen ezért: ez megtörténhet két nap múlva, vagy két hónap múlva, de lehet, hogy csak két év múlva. Nem a bucuresti értekezlet dolga, hogy megállapítsa ezt az időpontot.

Rómából jelentik: A *Popolo di Roma* szerint a szovjet nagy elégedetlenséget mutat amiatt, hogy Jugoszlávia el akarja halasztani Szovjet-Oroszország elismerését.

Illetékes szovjetkörök azt tartják a legvalószínűbbnek, hogy a szerb udvar azért nem akarja elismerni a szovjetet, mert Jugoszláviában sok emigráns él s az elismerési egyezmény záradéka minden fehérgárdaszervezet feloszlását kívánja. Ezek pedig a belgrádi udvar segítségével jöttek létre.

Igy védekeznek Londonban a forgalmi szerencsétlenségek ellen.

London világvárosi forgalmának igen sok emberélet esik áldozatul. A gyakori elgázolások és összeütközések ellen újabbna a képünkön látható módon védekeznek. A gyalogjárók csakis a részükre az utestre festett létrászerű vonalon haladhatnak át az utcák egyik oldaláról a másikra, amikor is a járművek közlekedése szünetel. A jelzett útról letérő gyalogjárókat bírsággal sújtják.

Ha zsíros és pattanásos az arcodra, használjon Floreal napfénypudert!

Puder alá tegyen 1-es számú FLOREAL-krémet. Kapható minden jobb szaküzletben. Ha nem kapná, írjon.

Vezérképviselő: DROGÉRIA „CENTRALA, Oradea. Telefon 6-56.

Dollfuss háromnegyedórás megbeszélést folytatott Barthouval a bécsi állomáson

A francia külügyminiszter Budapestre érkezésekor senkit sem fogadott. — Franciaország Angliával és Olaszországgal együtt pártfogolja Ausztriát

Bécsből jelentik: Ismeretes, hogy Barthou francia külügyminiszter hétfőn este indult el Párizsból Bucuresti felé. Utja Bécsen át vezetett, ahol Dollfuss osztrák szövetségi kancellár meglátogatta őt a vasuti kocsiban.

A beszélgetés során Barthou biztosította Dollfuss, hogy Franciaország a három nagyhatalom november 17-iki nyilatkozatával összhangban folytatja Ausztriára vonatkozólag az együttműködést az angol és olasz kormánnyal. Ez az együttműködés nemcsak arra vonatkozik, hogy biztosítsák Ausztria függetlenségét, hanem arra is, hogy Stresa értelmében előmozdítsák gazdasági fejlődéseit is.

Politikai körökben Barthou és Dollfuss negyvenperces tanácskozásának nagy jelentőséget tulajdonítanak. A két államférfi megvitatta a legidősebb politikai kérdéseket. Ausztria függetlenségét, a Hitler—Mussolini találkozót és a dunavölgyi gazdasági együttműködést.

Párizsból jelentik: Az itteni esti lapok utolsó kiadásai már jelentették Barthou és Dollfuss 40 perces tanácskozását. Diplomáciai körökben a megbeszélést nagy jelentőségűnek tartják. Legutóbb ugyanis az a látszat keletkezett, hogy Franciaország és a többi nagyhatalom visszavonul az osztrák kérdéstől és Olaszországnak engedik át az Ausztria fölötti védnökség szerepét. Most tehát: Barthounak az a nyilatkozata, hogy a három nagyhatalom együttesen biztosítja Ausztria függetlenségét, ennek ellenkezőjét mutatja. Másrészt: azokon a megbeszéléseken, amelyeket Barthou a kisantant-értekezleten, Bucurestiben, majd Belgrádban fog folytatni, nagy szerep jut az osztrák kérdésnek.

EGYÓRAI TARTÓZKODÁS BUDAPESTEN

Budapestről jelentik: Barthou az Arlberg-expresszsel este 11 órakor érkezett Budapestre a keleti pályaudvarra. Itt kocsiját átcsatolták a bucuresti gyorshoz s a francia külügyminiszter 12 óra 1 perckor folytatta útját Románia felé.

Barthou fogadtatására megjelent a Keleti pályaudvaron Balta román sajtóattasé, valamint a budapesti napilapok és a külföldi távirati irodák munkatársai. A francia külügyminiszter azonban nem hagyta el a fulkáját. Csak a kíséretében lévő francia újságírók szálltak le a vonatról és elmondották kollégáiknak, hogy a miniszter egész uton nem hagyta el a fulkáját, hanem tanácskozásokba mélyedt kabinetfőnökével, Rochat-val, akivel iratokat tanulmányozott. Munkáját csak Bécsben szakította meg, amikor Dollfuss felkereste őt kocsijában. Elmondották még a francia újságírók, hogy Barthou szombathéig marad Bucurestiben, szombaton reggel 9 órakor elutazik Orsovára; Orsováról vasárnap utazik Belgrádba. Ezt az utat hajón teszi meg. Belgrádból szerdan délelben utazik vissza Párizsba.

A francia újságírók a vonat továbbindulásáig autón sétáltak a magyar fővárosban.

ennek az irodalomnak, ezeknek az írónak iszonyatos értelmetlenségét és hiábavaló erőlködését...

Ó Isten!... Isten... ha megismerhetném. De nem hiszek. Nem tudok hinni — sóhajtja máshelyütt.

Claudel tollat fog, mert mint fenséges, nyugodt és szelíd állócsillag, szeretné, ha ez az ifjú üstökös feléje száguldana a nagy-nagy éjszakában, amelyben az élet az ő nagy rejtélyével körülölelődjön az embert.

Meghatóbb, érdekesebb regényt ezeknél a most kiadott leveleknél, nehezen tudok elképzelni. Titánok birkózása feszül benne; az időtől független problémák forrása, s a nagyra-hívatott szellemek egymásfelé áramló tapogatózása a homályban; egy lélek kételkedő sírása, segélyért jajgatása Rivière részéről, aki nyugtalanul vibrál Claudel nagyságának delejes közelségében s az arkangyalok rendithetetlen, hatalmas, szelíd tónusa Claudel részéről, aki nem látja és kizárólag és egyedül a vallás és túlvilág felé mutat. Van hite Rivière előtt... Claudel zsenije, művészete mindig visszarántja a fiatal lelket, ha a Nihil, a teljes önutálat, a gögös „nem értem, csak utálok a világot, ezt a poklot” szakadékába akar zuhanni, hogy végtelenség az emberfeletti fádalmaknak, amelyekbe az abszolút hit megszerzése kerül.

Claudelnak, a zseninek adatott meg az a hitel, amelynek a kedvéért Rivière elfogadta

Claudelt, a katolikus apostolt, az abszolút keresztényt.

Lassanként rávezeti a fiatal író arra az útra, amely paritásban van, amely egyenértékű a zsenivel, az abszolút művészettel s ez a jóság, a szeretet útja. A szentáldozást, Krisztus testének imádatát és a vele való gyógyító, forró egyesülést ajánlja Jacquesnek. Hiszen Claudel is érzi, hogy nincsenek szavak az Isten birodalmában, amelyek fölérnek és megmagyarázhatnák ezt az Istent, csak Ó maga tudja megsejteni önmagát általa, hogy benne élünk. A bohémvilág, a „kielés”, a cinikus viccek, fanyar aperszük, gyanús idealisták, karriéres írócskák sodródó folyamában Rivièrenek már szájaig ér a víz, mert fáradt és a büszkesége újra és újra megakadályozza abban, hogy térdet hajtsjon.

De az a fenséges társalgás, az a szennyes élet s a lélekgyilkos hétköznapi feletti levegő, amelyhez Claudellel való levelezgetése szoktatva, Istennek ez a tisztító közelsége már elvette mindentől kedvét, amivel a materialisták olyan jól megalkuszak. Nem bírja a bohémek tudatos, forszírozott életét; később megházasodik és hűen, tisztán él Isabella Rivière oldalán. Claudel mindenben segíti. Nem mint „fró az író”, hanem mint keresztény ember testvérét. Állást szerez neki a Saint Cyr-intézetben és az Institut agronomique-ban.

— Mélyüljön el — írja Claudel — és mene-

küljön onnan, ahol emberek gyűlölik egymást csupán azért, mert tehetségük van; ahol eladják a tollukat és izzadságban keresik a művészetet; emelkedjen túl az önhitt, cinikus zsurnaliszták világán...

Arra kéri Rivière, próbáljon elmélyülni és tudjon szenvedni azért, amit ír.

Rivière mindinkább közeledik Istenhez. „A végső etappeot közel érzem... már közeledik” — írja 1912-ben.

— Azt hiszi — mondja viszont Claudel — az élet nem több, mint a művészet? Az igazi zsenik ezt mindig érezték. Shakespeare, Dosztojevskij és a nagy képzőművészek nem azért dolgoztak, hogy művészkedjenek...

Másutt: A géniusz, aki nem Isten lelkét közvetíti, az önmaga s embertársai körül forog céltalanul. Es oly hiába forog...

1914-től kezdve elveszték a levelek. Rivière aztán megírta az „A la Trace de Dieu”-t. (Isten nyomában.) A világháborúban fogságba esik. És Jacques Rivière alkot és belefelejtkezik azokba a szédítő távlatokba, amelyeket Claudel nyitott meg számára.

A háború után három évig nagy üresség és lelki szárazság gyötri, de 1925-ben, halála pillanatában, így búcsúzik a fiatal író, akit betegsége kezdetétől fogva az egész francia szellemi világ mélyeséges részvétellel vesz körül:

— Ime most végre megnyíltak a kapuk. Látni fogom Isten világát...

Színház, vagy mozi?

— Parlagi Lajos színiigazgató bejelentése a városi tanácshoz —

II.

Ugyancsak sérelmes a Caiet de sarcin azon rendelkezése, hogy a színház számára fenntartott napokon is joga van a mozinak, este 8 óráig játszani. Mint a jelen szezonban kiderült, nekünk hétköznapiakon is gyakran kellett a szegényebb néposztály számára igen olcsó előadásokat tartani. Amellett tudvalevő, hogy a moziban a nézőtér első sorait a gyengébb közönség foglalja el és lehetetlen, hogy a mozielőadás után pár perc múlva viszont a legjobb közönséget ültessek, ugyanarra a helyre. A mozi-közönség sokkal jobban rongálja a berendezést és sokkal inkább szemel, hogy sem a mozielőadások után, este a színház nézőtere, kívánatos módon takarítható és szelezhető legyen. Hívjuk arra, hogy Clujon is, úgy a nemzeti színház, mint a magyar színház épületében, teljesen meg kellett szüntetni a délutáni előadásokat, a színházi szezon idejére, pedig ezen színházakban, úgy a színház, mint a mozi vezetése egy kézben van. Különben a délutáni mozielőadások rendszere nagyrészt illuzióriusá tenné a Caiet de sarcin azon kikötését, hogy a mozielőadások alatt a mozivállalkozó tartozik fűteni és világítani.

c) A Caiet de sarcin önkényesen a mozi igazgatójának adja a husvéti ünnepeket, (8. pont), ezzel szemben szerződésünk hivatkozott 12-ik pontjának 3-ik bekezdése úgy a karácsonyt, mint a husvétot a magyar színház rendelkezésére tartja, ami természetesen, hiszen a színházra éppen az ünnepnapok szükségesek és nem megfordítva.

d) A Caiet de sarcin 9-ik pontja arra akar bennünket kötelezni, hogy egész évre előre pontosan bejelentsük, hogy milyen napokon akarjuk játszani ciklusainkat megkezdni a mozivállalkozó érdekében, már pedig a színház természete ilyen merev megkötést nem enged meg, különben is, mi, akik a cluj-i magyar színházat is fenntartjuk, mindig kell hogy számolhassunk egy-néhány napos eltéréssel, egy-egy darab sikere vagy sikerelensége esetén. A szerződés szelleméből kitűnik, hogy mi csak 10 nappal előbb vagyunk kötelesek, mindenkor bejelenteni, hogy ciklusunkat megkezdjük. Tehát nem nekünk kell alkalmazkodni a mozivállalkozó igényeihez, hanem neki kell alkalmazkodni a színházhoz.

e) A Caiet de sarcin 10-ik pontja arra akar bennünket kényszeríteni, hogy a mozivállalkozóval egyezzünk meg, a mozi és a színház működésére vonatkozólag. Ezzel szemben szerződésünk értelmében, mi a szerződés keretei között és kizárólag a szerződés pontjainak szemmel tartásával szabadon működhetünk, e tekintetben a mozivállalkozóval tárgyalásba nem bocsátkozhatunk és a felmerült differenciákat újabb döntés alá nem bocsáthatjuk.

f) A Caiet de sarcin 14-ik pontja, a színházi szünet hónapjait a moziigazgató számára kívánja fenntartani. Nem veszi figyelembe, hogy a folyó 1934. év nyári szünetében nekünk szerződésünk első szakaszának második bekezdése értelmében jogunk és kötelességünk, modern forgó színpadot építenünk, úgyhogy a mozielőadások tartása ezen idő alatt lehetlenné tennék a forgószínpad építkezési munkálatait.

g) A Caiet de sarcin 23-ik pontja flagrans módon ellenkezik szerződésünk 13-ik pontjával, amikor nem veszi figyelembe azt a jogunkat, hogy a büffe és ruhatár szerződésünk egész tartama alatt a mi kezünkben legyen, évi 60.000 lei lefizetése ellenében.

h) A Caiet de sarcin nélkülözi annak melldőzését, hogy szerződésünk 16-ik pontja értelmében bennünket a mozi bérletére vonatkozólag egyenlő ajánlatok esetén elsőbbségi jog illet meg.

Tekintettel arra, hogy a Caiet de sarcin 1934. június 4-én kelt fölételeit velünk kellő időben nem közölték, azokról csak az utolsó pillanatban magánúton szereztünk tudomást

és így nem volt módunkban a Caiet de sarcin tartalmazó határozat ellen jogorvoslattal élni. ezután jelentjük be, hogy fenntartjuk azon jogunkat, hogy elsőbbségi jogunkkal élve, a Caiet de sarcin hibáinak kiküszöbölése után kiírandó új pályázaton részt vehessünk.

Mindezek után mély tisztelettel kérjük, hogy a június hó 19-re kitűzött árlejtést elhalasztani, jelen beadványunkban foglalt formális tiltakozásunkat tudomásul venni és a kiírandó új pályázatban a Caiet de sarcin sérelmes pontjait korrigálni sziveskedjenek, egyben van szerencsénk fenntartani összes jogainkat arra az esetre, ha a mozgószínház a velünk kötött szerződés intézkedéseinek megsértésével valóban bérbeadatik és mi általán szerzett jogainkban sérelmet szenvednénk.

Fogadjon Elnök úr megkülönböztetett tiszteletünk nyilvánítását.

Oradea, 1934 június hó 17.

„THALIA” S. A.
Színházi és mozgószínházi r. t.
Parlaghy Lajos
igazgató.

A színházkérdésben egyébként csütörtökön délután határoz az ideiglenes bizottság. A magyar színházlátogató közönség jogosan reméli, hogy a „senatus-consultum” kedvező lesz. A Parlagi éra alatt ugyanis azt tapasztalta,

hogy szűkös viszonyok között is művészi törekvések érvényesültek.

Nagy kérdés tehát: vajjon egy új kísérletelés sikerrel járhatna-e?

Azok, akik előtt csak a pénzügyi szempontok irányadók, arra hivatkoznak, hogy Parlagicnak a várossal szemben eddig nem teljesített anyagi kötelezettségei vannak. Ez lehet! Azonban

a legnagyobb mértékben kétséges, hogy egy új „favorit” nagyobb fizetési garáciát nyújthatna-e?

Azt mindenki tudja, hogy Parlagic komoly tizletember.

A város megkároztatásának gondolata soha még csak eszébe sem öltött.

Művészi nívót tart és ezzel — emberi számítás szerint — sikeresen is fog küzdeni a színházi válság ellen. Begyökeresedett oradeai, aki

komoly becsbügyat lát abban, hogy a város magyar színpad művészetet legjobb tudása szerint teljesítse ki.

Feltétlen meggyőződésünk, hogy a városi időszaki bizottság — bár tagjai között egyetlen magyar népkisebbségi sem foglal helyet —

olyan álláspontra helyezkedik, mely a magyar színművészetben a magyarság érdekeivel számol.

Avagy tartunk népszavazást! Bizonyos, hogy több, komolyabb és határozottabb eredménye lesz, mint a magyar színművészetrel szemben alárendelt jelentőségű strandfürdői népszavazásnak.

Turista vándorgyűlés Stăna de Valen. A BTC rendezésében folyó hó 24-én turista vándorgyűlés lesz Stăna de Valen, nagyszabású ünnepségekkel egybekötve. A BTC vezetősége folkéri tagjait, hogy ezen az ünnepségen minél nagyobb számban vegyenek részt. Résztvételi díj 95 lei, tagoknak 75 lei. Autók indulnak szombaton délután fél 7 órakor, este 10 órakor és vasárnap reggel fél 5 órakor. Jelentkezni lehet legkésőbb péntek délig, későbbi jelentkezéseket csak 20 lei pótdíj lefizetése ellenében fogad el a BTC irodájában Strada I. C. Brătianu 1, délelőtt 11-től 1-ig délután 6-8-ig. Legközelebbi kirándulásunk július 1-8-ig Lillafüred. Tanuljon fényképezni a BTC ingyenes foto kurzusán. Részletek felvilágosítás a BTC irodában.

Vászonöltöny

900 leitől, heti 50 lei részletre, mérték után készítve. A szabómunkát WEISZ E. ZSIGMOND végzi.

Incasso Bank R.-T. ruhaosztálya
ORADEA.

Str. Rimanóczy 2. Telefon 501. szám.

Amiért az adófizető bosszankodik

Hiszen igaz: manapság a bérfuvarozási ipar sem fenéki teffel. Drága a ló, a benzín, a takarmány, a kocsi és az adó. De mégis! A bérfuvarozás — konflin, jákieren, vagy autón — a közönségből él. A közönségnek pedig legkevésbé sem közömbös: mit fizet a használt járművekért? Az ilyen problémákat nagy városokban taxaméterekkel oldják meg. Nálunk hatósági tarifákkal.

Es nem a hatóságokon, hanem a „fuvarozó iparosokon” mulik, hogy a tarifa a „benszülött” előtt éppen olyan ismeretlen, mint az idegennek. Mert csodálatos szerszám a pokróci Letakar minden „titkot”.

Emiatt az adófizető bosszankodik és azt követeli, hogy a bérkocsi-standokon táblára írják ki a „személyfuvarozás” árait és a jó öreg „pokrócot” is szabályozzák meg. (—láh—)

A Liszt Ferenc ének- és zenekar június 30-án tartandó montsre hangversenyének műsora. A helybeli Liszt Ferenc ének- és zenekar június hó 30-án este 9 órai kezdettel nagyszabású, művészi hangversenyt rendez a Katolikus Körben, amelynek műsora a következő: 1. Auber: Portici-i néma. (Nyitány). Előadja a 40 tagu zenekar. 2. Országh Tivadar: Erdélyi szimfónia. Eneklí a 70 tagu vegyeskar. 3. Offenbach: Hoffmann meséi. (Egyveleg). Játsza a zenekar. 4. Mascagni: Parasztbecsület. (Intermezzo és husvéti kar). Előadja a szántiz tagból álló együttes. Szünet. 5. Liszt Ferenc: II. Magyar Rhapsodia. Játsza a zenekar. 6. Dr Szemethy Géza: Négy magyar dal. Eneklí a vegyeskar. 7. Strauss János: Tavaszhangok. (Keringő). Előadja az ének és zenekar. Ugy az ének, mint a zenekart *Andrási Ede* zeneitanár, országos karnagy vezényli. Műsor után táncmulatság lesz. A helyárák filléressek, hogy a városunkban páratlan kórust mindenki meghallgathassa. Földszinti jegy személyenként 22 lei, karzat 12 lei.

Meghívó. A Tüdővész Ellen Védekező Egyesület június 22-én, határozatképtelenség esetén június 28-án, délután fél 6 órakor a Szent József intézetben (Str. Brătianu 7.) közgyűlést tart, amelyre az egyesület tagjait tisztelettel meghívja az elnökség. Imrik s. k. elnök.

A háztulajdonosok tiltakozása a magas bérszerződési illetékek ellen. A legutóbbi időben a pénzügyi hatóságok szigorú ellenőrzést gyakorolnak a bérszerződés megilletékezése tárgyában és a mulasztókat bírsággal sújtják. Viszont azonban az illetéket nem csupán a bérösszeg, hanem azok után a járulékaik után is követelik, amelyek fizetésére a bérleti törvény és a szabályrendeletek értelmében a bérlok vannak kötelezve, ezen a címen a szerződésben kitüntetett bérek összegét 25-30 százalékkal növelik és ezt veszik az illeték kiszabása alapjául. Ennek a sérelmes eljárásnak a megszüntetése érdekében a Háztulajdonosok Szövetsége képviselőjében dr Lazar Lívius és dr Lengyel Zsigmond elnökök küldöttségileg jártak el Gallin pénzügyi adminisztrátornál, aki a háztulajdonosok megbízottai előterjesztéseit a legnagyobb megértéssel fogadta és ezek helyességét is elismerte, de utalt arra, hogy ebben a tárgyban a cluj-i vezérigazgatóság rendelete értelmében járnak el és ettől felsőbb utasítás nélkül el nem térhetnek. Ennek folytán a Háztulajdonosok Szövetsége alaposan megindokolt memorandumot intéz a pénzügyminiszterhez és kéri a háztulajdonosok ezen sérelmének a sürgős megszüntetését.

A grafikusok turista szakosztálya vasárnap, folyó hó 24-én, kirándulást rendez Stina de Vale üdülőhelyre. Résztvételi díj 70 lei. Vendégeket szívesen lát a turista szakosztály. Indulás 24-én reggel 4 órakor a Gutenberg Otthonból, Strada Vlahuta 29-a. Jelentkezni péntek estig lehet ugyanottan.

„PUSTOL” • „BINICID”

sváb-, muszka- és pincebogár irtószér egér- és patkányirtószér

Hatása biztos, ára olcsó!

Gyártja: **Moskovits Ipartelepek rt., Oradea.**

1701 1933W B Kapható mindenütt.

Barthou francia külügy-miniszter Romániában

— Diadalút Erdélyen keresztül —

(Kiküldött tudósítónk telefonjelentése.)

Louis Barthou, francia külügyminiszter az Arlberg-orient expressz egyik hálókocsijában szerdán hajnalban 6 óra 25 perckor megérkezett Episcopia-Bihorra. Kíséretében voltak Dinu Cezianu párizsi román követ, *Rachat* kabinet-

főnök és a francia nagylapok munkatársai. Fogadtatására különvonaton a határállomásra érkeztek: *D'Ormesson* márkai, bucaresti francia követ, *Vladescu*, a külügyminisztérium sajtóosztályának tanácsosa, *Nenitescu*, sajtótanácsos és *Opri-*

san, külügyminisztérium sajtóattasé. A francia külügyminiszter megérkezése előtt munkatársunknak alkalma volt beszélgetni *Nenitescu* sajtótanácsossal, aki kijelentette, nem áll módjában, hogy őt *Barthou* elé vezesse s így egy esetleges intervjuról le kell mondania. Munkatársunk erre gépirásos szövegben három kérdést nyújtott át a sajtótanácsosnak, aki megígérte, hogy a kérdéseket eljuttatja *Barthou* külügyminiszterhez. A kérdések a következők voltak:

1. Milyen jelentőséget tulajdonít a miniszter úr a népi kisebbségek kérdésének a kisantant államaiiban? Átmeneti jelenségeknek tartja-e őket, vagyis olyanoknak, amelyeknek a többségi népekbe való beolvadás a sorsuk? Vagy pedig azt az ideális megoldást tartja Excellenciád megfelelőnek, hogy a népkisebbségek a maguk népi egyéniségét megtartsák s helyi területeiken bizonyos önkormányzatokat kapjanak kulturális, társadalmi és gazdasági életfeltételeik megőrzésére.
2. Nem tartja-e Excellenciád alkalmasnak, hogy Közép-Európa vitás problémáit a népi kisebbségek végleges megnyugtató rendezéséből kiindulva igyekezzenek megoldani? Nem tartja-e célszerűnek, hogy évégett az érdekelt államok kölcsönös megegyezését kellene kezdeményezni, különösen a helyi önkormányzatok elvének az elfogadásával.
3. Milyen üzenetet küld Nagyméltóságod a romániai másfélmilliónyi magyar népkisebbség részére?

Ut a határszélről Erdélybe.

Barthou még aludt az Arlberg-expresszhez csatolt hálókocsijában, amikor a határállomásra és onnan Oradeára érkezett. Episcopia-n az expresszhez csatolták a Bucurestiből ideérkezett kiküldött különvonatát. A következő állomás volt Oradea, ahol a rendőrség részéről *Popovici* questor, *Fodor Lőrinc* igazgató és *Radovici* szigurancafőnök jelentek meg tisztelgésre.

A következő állomás *Ciucea* volt. Megjelent a pályaudvaron az egész ottani francia kolónia, élén *Deroche* francia mérnökkel. Üdvözlő szavaira a külügyminiszter a következőben válaszolt:

— Köszönöm fajtestvéreimnek a bensőséges együttérzést. Bizzanak és dolgozzanak a két ország együttműködésén. Köszöntöm valamennyiüket.

Ciuceán a bucaresti különvonatot és a külügyminiszter hálókocsiját lecsatolták az expresszről mert annak már eddig is 35 perces késése volt. A különvonatra nem szállhatott fel munkatársunk, mert *Nenitescu* sajtótanácsos oda csak azokat a francia és román újságírókat hívta meg, akiknek neveiről a külügyminiszternek külön kimutatást készítettek. Így lemaradt többek között — az *Universul* munkatársa is.

Mi az Arlberg-expresszen utaztunk tovább és fél 10 óra előtt 5 perccel érkezünk meg

Clujra. Utánunk körülbelül 10 perc múlva folytott be *Barthou* különvonata.

Az ország vendége üdvözlésére Cluj város

Barthou elragadtatva válaszol a köszöntő beszédekre

Az állomás épületének homlokzatán francia és román trikolór lengett. Középen a következő felírás volt olvasható:

„Vive la France!
Vive Barthou!”

(Eljen Franciaország!
Eljen Barthou!)

A külügyminiszter megérkezésekor a katonazenekar eljátszotta a *Marseillaise*-t, majd *Dregan* polgármester és *Dunca* prefektus mondtak üdvözlő beszédet. Kenyeret és söt nyújtottak át *Barthou*nak, a vendégbarátság jeléül. A külügyminiszter megízlelte, majd átvette a nemzeti ruhába öltözött kisleányok ötven virágcsokrát. Ezután a tömeg üdvözlő beszéde között a következőket mondotta:

— Hölgyeim és Uraim! Országukba azért jöttem, hogy lelkeim újjászülessen. Ennek szép szimbolusát találtam akkor, amikor virágcsokorral halmoztak el. Köszönöm a virágot és az üdvözlő beszédek őszinte szavait. Ebben a pillanatban az öröm és boldogság uralkodik rajtam és nem tudom megérteni, miért nem kerestem fel eddig Romániát. Ezt azzal magyarázom, hogy nem vagyunk életünk mesterei s nem magunk irányítjuk sorsunkat.

— Mélyszélesen megindít a fogadtatás, ragyogó országuk, a vidék elbájoló romantikája, az üdvözlésre megjelentek ruháinak sokszínűsége és az üdvözlő szavaknak ez az őszinte szívből jövő hangja. Meg kell értenők érzéseimet, akkor, amikor először léptem át országuk határát. Fogadtatásukban a francia-román barátság ragyogó megnyilvánulását látom és ebben a pillanatban hangsúlyoznom kell, hogy a két ország között fennálló barátság és testvéri viszony örök és megszakíthatatlan.

Francia-román barátság. — Elismerés a román hűségért.

— Franciaország és Románia — folytatta — nemcsak a balkáni és Dunamedence kérdésében eggyek, hanem abban is, hogy ahol

pályaudvarán megjelentek a polgári, katonai és egyházi hatóságok fejei. Köztük *Dregan* Miklós polgármester, dr *Dunca* Jenő vármegyei prefektus, *Brodan* tábornok, hadtestparancsnok, továbbá: a rendőrkezes, az egyetem rektora, a tanáregyesületek elnöke és nem hivatalos minőségben *Vaida-Voevod* Sándor. Az egyházak részéről dr *Boross* György unitárius püspök, dr *Hossú* gör. kat. püspök és *Ivan* gör. kel. püspök jelentek meg; ezenkívül: *Le-lagnie* francia konzul, az itteni konzulátus minden tagja, kívülök mintegy 1500 főnyi közönség jelent meg a fogadtatáson.

módjukban áll, igazságot és méltányosságot juttatnak mindenfelé.

A külügyminiszter ezután a román-francia barátságról beszélt hosszasan, majd a tömeg fel-feltörő éljenzése, üdvözlője között a következőket mondotta:

— Románia hű volt Franciaországhoz és Franciaország mindenkor hű marad Romániához. Mindketten egy családból származunk és testvérnek érezzük egymást. Nagyon vagyunk mindketten és nagyon akarunk végezni még évszázadokon át, a testvériség szellemében, amelyhez a két ország mindig hű marad.

Barthou ezután kedélyes hangon folytatta:

— Elbájol és magával ragad a romantikus kosztümök sokszínű pompája és ezek a szép lányok, asszonyok, akiket magam előtt látok. Hölgyeim és Uraim! Francia vagyok, IV. Henrik országából és meg kell értenők, ha nem vagyok érzéketlen a női bájak iránt.

Ezután a hadtestparancsnokhoz fordult és üdvözlölte a hadsereg képviselőit:

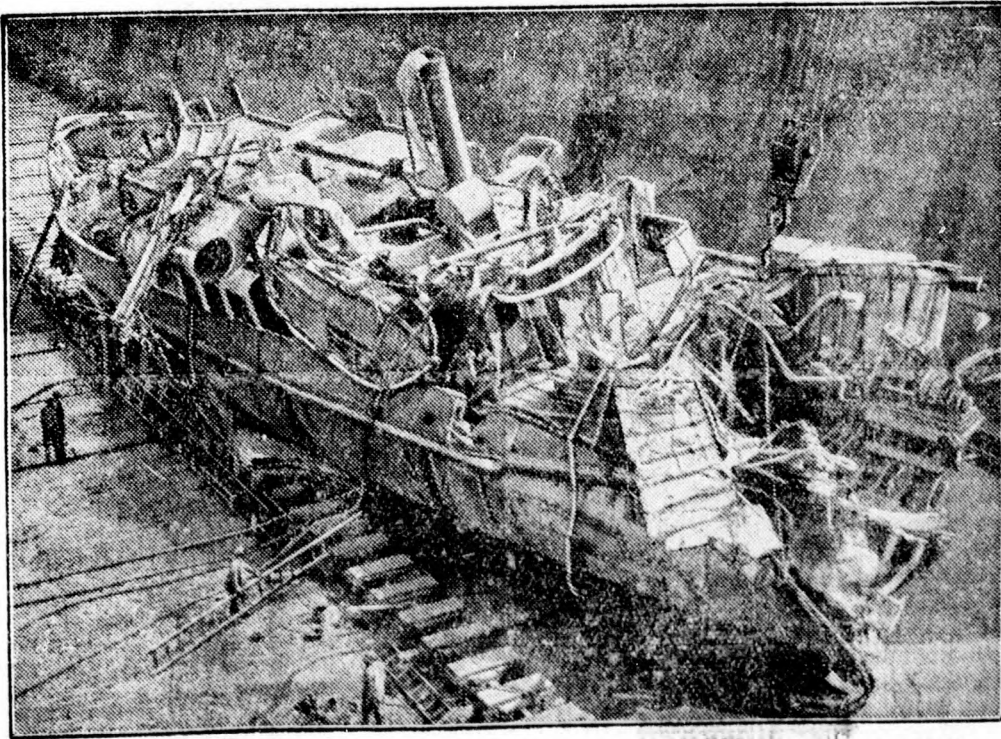
— Volt hadügyminiszter vagyok, — mondotta — és mindvégig hű maradok a román fegyvertárhoz és a román fegyverhez. A történelemben örökké emlékeztetéseks maradnak azok az erőfeszítések, amelyeket az újjászülető román állam folytatott elnyomói ellen. Mint Franciaország külügyminisztere vagyok itt, hivatalos minőségben, de elhoztam magammal hazám szeretetét és meghatott szívvel mondom köszönetet és hálát a román barátoknak. Eljen Románia!

Az állomáson megjelent tömeg óriási lelkesedéssel fogadta a miniszter szavait.

A beszéd elhangzása után ismét alkalmam volt beszélni *Nenitescu* sajtótanácsossal az írásban átadott kérdéseim sorsáról. A sajtótanácsos azt a felvilágosítást adta, hogy a kérdéseket átnyújtotta *Barthou* külügyminiszternek. A külügyminiszter azonban azt jelentette ki, hogy a kérdésekre nem nyilatkozhat.

A különvonat ezután a tömeg éljenzése közepette elhagyta a cluji pályaudvart.

Ruffy Péter.

Kiemelték a „Merkur” vontatógőzös roncsát a Weser torkolatából.

A „Merkur” vontató gőzös az „Albert Ballin” nevű hajóval a Weser torkolatában összeütközött és nyolc emberrel a fődélzetén elsüllyedt. A napokban kiemelték a hajóroncsot, amely borzalmas látványt nyújtott. Igen nehéz munka árán tudták csak a bremerhaveni kikötőbe vontatni.

Biró Vencel dr történetírót nevezték ki a romániai piaristák rendfőnökévé

Megtartották Garrido generális vizitátor elnökletével a piarista káptalant. — Indítványokat tesznek a rendtartományok a rendi reformra nézve. Timisoara vagy Cluj lesz a rendtartomány székhelye

Timisoara. Saját tud. A piaristák romániai rendtartományának káptalanja, miként azt már jeleztük, összeült Timisoarán. A rendi generális részéről megbízott vizitátor, Garrido Tamás, a spanyolországi rendtartományok generális-asszisztense, miután a rendnek Romániában levő többi házaiban a vizitációt megajátta, hétfőn este érkezett Clujról jövet városunkba. Kisérletében volt Picanyola Leodogardus generális titkár s a tartományi ülésre eljötték egyidejűleg Visegrádi Lajos rendfőnök, Mondik Pál és Ocskó Lajos dr kormánysegédek s a cluji rendház képviselője Csopot Lajos; Sighetről Csukovits Sándor házifőnök, Careiből Schweighoffer János dr házifőnök-plébános. Az érkezőket Dutschák András házifőnök fogadta.

Megindul a vizitáció — beszéd a rendi reformról.

A rendi vizitátor hétfőn este megkezdte a timisoarai rendházban a vizitációt, majd kedden délelőtt folytatta. Minden egyes rendtagot külön audiencián fogadott, lakosztályában. Délben Visegrádi Lajos rendfőnök és Dutschák András rektor kíséretében tisztelgő látogatást tett dr Pacha Agoston megyéspüspöknél.

Ezután a káptalani ülésre érkezett rendtagok a helybeli rendház tagjaival egyetemben újra összegyűltek a templomban s Garrido rendi vizitátor közös elmélkedést tartott az egybegyűltekekkel, majd buzdító beszédet intézett hozzájuk. A rendi reformról beszélt.

A rendtartományi ülés.

A piarista főgimnázium rajztermében kezdődött délután négy órakor a rendi káptalani ülés. A timisoarai rendház részéről Dutschák András rektor s a rendtagok megbízottjaként Wolff János kegyesrendi tanár vettek részt. Egynegyed nyolcig tartott az ülés. A rendtartományi ülésen, amely előírás-szerűen Veni Sancte-vel vette kezdetét, Garrido generális vizitátor elnökölt. Megnyitó beszédében üdvözölte a rendi káptalant, majd meg-

hallgatta Visegrádi rendfőnök jelentését és Ocskó kormánysegédnek a növendékekről szóló jelentését. Az előterjesztések után a rendtagok kérelmeit vitatták meg. A vizitátor a káptalani ülésen is szövegét a rendi reformot, erre vonatkozó irások indítványokat is átvett, ilyen indítványokat különben is minden egyes rendtartomány, így a romániai is, a jövő évben Romániában tartandó egyetemes rendi ülés elé fog terjeszteni.

Miután a jelenlegi rendi konstitúció hét évre szóló átmeneti jellegű volt s csak az említett egyetemes rendi ülés fogja az új konstitúciót megállapítani, ezt megelőzően átmeneti időről lévén szó, a rendfőnöki tisztséget kinevezéssel töltötték be. Garrido generális-asszisztens a káptalani ülésen Del Buono József rendi generális nevében provinciálissá Biró Vencel dr-t, a neves történetírót nevezte ki, kormánysegédeivé pedig P. Tóth Lajost, a timisoarai kegyesrendi főgimnázium jelenlegi igazgatóját és Ocskó Lajos dr eddigi kormánysegédét. Te Deummal zárult a tartományi gyűlés.

Részletes fényképekkel illusztrált prospektust és felvilágosítást szívesen ad az Erdélyi Lapok utazási osztálya, ahol a jelentkezések történnek

Az új rendfőnök.

Biró Vencel dr, a piaristák új rendfőnöke nem is volt jelen azon a tartományi ülésen, amelyen rendfőnökké lett. Rendtársai, illetve a volt rendfőnök értesítették magas kinevezéséről a káptalani ülés után. Az új rendfőnök erdélyiszerte ismert kiváló, értékes ember, hírneves történetíró. Negyvenkilenc éves és sokoldalú tevékenységét bizonyítja már az is, hogy a Báthory—Apor szeminárium igazgatója, vizsgáló tagja a középiskolai rendi hittanárokat képesítő bizottságnak, liceumi tanár, egyetemi magántanár, a Szent István Akadémia és az Erdélyi Irodalmi Társaság rendes tagja, az Erdélyi Katolikus Akadémia tudományos szakosztályának elnöke, az Erdélyi Múzeum Egyesület választmányi tagja.

Hogy a rendtartomány székhelye hol lesz, még nincsen eldöntve, hír szerint erre vonatkozólag Clujon kívül Timisoara is tekintetbe jön.

A házifőnököket már az új rendkormány, illetve Biró Vencel dr rendfőnök fogja kinevezni, úgyszintén a tanári testületben történő változásokat is eszközölni.

A magyarországi rendtartomány vizitációja.

Garrido Tamás generális-asszisztens kíséretével együtt szerdán reggel távozott Timisoaráról. Magyarországra utazott, ahol a piaristák magyarországi rendházaiban ejti meg a vizitációt s majd a magyarországi rendtartomány ülését is levezeti. Magyarországon első állomása Szeged.

Második gyönyörű nyári Földközi-tengeri utazás július hóban a Norddeutscher Lloyd rendezésében

a 14.690 bto regisztertónnás „DRESDEN” hajóval.

UTIRÁNY: Oradea—Venice—Corfu—Sztambul—Phaloron—Athén—Thera—Santorin—Durazzo—Split (Spalato)—Venice—Oradea.

Időtartam 14 nap.

Indulás 1934 július 16-án

Részvételi díj személyenként 11.550 lei

Ó Róma, Róma!

— Utijegyzetek —

Irtja: Pakocs Károly

X.

Gyönyörű templom ez is. Hány püspökség örülne annak, ha ez a templom székesegyháza lenne! A mélyben a régi templom. Sötét van nagyon, de szépségei így is kiütözkönek. A korszak, amelyben épülni kezdett, még ismerte közvetlen-közérről a pogányságot. A följé épített új templom is kilencszáz éve őrizi szent Minias őrmény királyfi emléket, aki legalább hatszor szenvedett vértanúságot, de az éltető Isten megőrizte összetört testében is a lelket, hogy sokan higgyenek általa. San Minias vértanú sorsát a Confessiotól (teste fölött lévő oltártól) balra lévő mellékoltár körfestménye vetíti szinte verista elevenséggel elé. Eppen egy trappista szerzetes magyarázza két egyszerű olasz asszonynak a megdöbbentő oltárkép jeleneteit. Hozzászögödöm én is és hallgatom lelkies hangját. Milyen másképpen magyarázza a multat a szerzetes, mint az állami múzeumőr!

Mozgást, lábcsozogást hallok a hajó fölől. Halk magyar szavak. Odanézek. Néhány útitársam. Most már én vagyok a magyarázó. Elmondom nekik San Miniasról s a templom nevezetességeiről azt, amit a trappista baráttól hallottam. Jutalmam, hogy a zuhogó esőben autóval mehetek vissza szállásunkra.

De még egy óránk van. Társaim nem látják még a Della-Croce-templom belsejét. Közel van. Elkísérem őket s meghatódva magya-

rázom nekik azt, amit délelőtt egyedül néztem: Dante síremlékét. Jön a többi útitárs is kisebb csoportokra oszoltan. Abbanhagyom cicerónéi működésemét. Elsietek. A templomajtóban három liráért megveszem még Danténak tíz lirára tartott kicsi bronz mellszobrát. Az eső zuhog. Be' szívesen küldeném haza Szinér-váraljára kácai földemre!

Csomagolok s többedmagammal kisietek az Arnó-parti villamosállomásra. Minden gondviselésszerűen megy. Felülünk az egyesre és vígan megyünk ki az állomásra.

Lelkem, mint a virágos rétről alkonnyatkor terhesen hazaszálló méh. Gazdag napom volt.

*

Ötészféltől ut előtt állunk. Száztizenötünknek közös jegyünk van. Emiatt mindaddig ki nem mehetünk a perronra, míg mind itt nem vagyunk. A vasúti portásnak mondom:

— Erdélyi zárandokok vagyunk.

Rámosolyog s mondja, hogy maradjak mellette ellenőrnék. Aki hozzám tartozik, azt jegy nélkül is átbocsátja.

Félórahosszat állunk posztot ketten a taliánnal s adom az engedélyt egyenként, párosával szállingózó mieinknek, hogy mehetnek. Közben a portással összebarátkozunk. Fogyatekos olasznyelvi tudásomat úgy forgatom, mintha gyermekkoromtól fogva minden évben töltöttem volna néhány hetet Itáliában. A taliánnak tetszik s megéljenzi bennem a magyart, a „talián barátját”, mint ők mondják. Én pedig megéljenzem benne az embert, aki tizenöt év alatt el tudta felejtetni az iszonyú magyar rohanókat.

Elbúcsúzom vasúti portástársamtól s megyek a sínpárhoz, melyről Róma felé indul vonatunk. Eppen egy órahosszat várok még. Vonatunk most az egyszer késik.

Utastársaim türelmetlenek. Mit tegyek? Türelmetlenkedjem én is? Nem. Kétévesnek látzó taliánleányka bámul reám. Barátságot kötök vele. Kis pesztrájának tetszik a dolog. Beszédre nógatja. Szentképét adok a gyermeknek. Ajándékom megoldja a nyelvét. Beszél-bezzél a kis talián tisztán, úgyhogy megértem én is. Lassan gyűrű képződik körülöttünk. Kacagunk. A gyerek visszakacag. Az óra eltelik. Itt a vonat. Vizontlátjuk hamarosan magyar vasúti kocsinkat. Be a fülkénkbe. Nem hiányzik semmi. Nyugodtak vagyunk.

Vonatunk hosszú ideig a városban halad óvatosan. Mikor vágatásba kezd, akkor tudjuk meg, hogy szabadba értünk. Nézzünk az ablakon kifelé. A hegyek gőzölgnek. Az eső esik. Nem érdemes kinézni. Magunkba zuhanunk és szólanul dolgozzuk fel május harmadikának dús lelki anyagát.

*

Ejféli. Megérkezünk a római északi állomásra. Fáradt vagyok és álmos. Egyetlen kívánságom, hogy ne legyen messze az állomástól a szálló.

Kiszállunk. Dr Tempfli István volt satmári káplán vár reánk. Kipattan az álom a szememből. Nem tudom, ki örül jobban: ő-e, hogy Salmar Rómába zárandokolt; vagy pedig mi, hogy egy darab Salmar vár reánk messze idegenben...

(Folyt. köv.)

HIREK

Központi szerkesztőség és kiadóhivatal

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Bellőidőn: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 210, egy óra 70 lei.
Magyarországon: Egész évre 90 P, félévre 45 P, negyedévre 15 P.
Egyszeri szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
Postaiakaróképzési csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felöltszerkesztő: **PEREDI GYÖRGY**
Cluj-i szerkesztő: **dr Sulyok István**
Cluj, Piata Unirii 13. — Telefon 802.

Kéziratokat nem örvény meg és nem adunk vissza.
Csakis választékos magánlevelekre válaszolunk.

Károly király üzenete a francia néphez

Romániában meg kell tartani a parlamentarizmust, de gyorsítani kell a működését

Párizsból jelentik: A *Petit Parisien* bucaresti külön tudósítója beszélgetést folytatott Károly királlyal, aki *Barthou* látogatása alkalmából üzenetet intézett a francia néphez.

Mindenekelőtt hangsúlyozta a király a két ország közötti barátságos viszonyt. Alkalmában említést tett azokról a nehézségekről, amelyekkel Romániának meg kell küzdenie. Károly király hangoztatta, hogy a mai viszonyok között nem alkalmasak a hosszú időre szóló tervezetek, hanem gyorsan, haló intézkedéseket kell tenni, s azonnal szembeszállni a nehézségekkel, amint azok mutatkoznak.

Arra a kérdésre, hogy áttér-e Románia a parlamentarizmus rendszerére, a király így válaszolt:

— Ma már — mondotta — minden országban egyre jobban érezhetővé válik az erős kormányzat utáni vágy. Romániában fenn kell tartani a parlamentaris rendszert, de nincs helye többé azoknak a semmitmondó, üres fecsegéseknek, amelyek csak arra jók, hogy a népet demoralizálják és megnehezítsék a vezetők helyzetét. Romániában a helyzet jelentékenyen megjavult. *Tatarescut* azért nevezte ki miniszterelnöknek, mert a jelenlegi viszonyok között őt tartja a legalkalmasabbnak a kormányzásra.

Időjárás. A budapesti Meteorológiai Intézet jelentése szerint a következő 24 órára várható időjárás: Nyugaton zivataros esők, az Alföldön meleg, további melegedés várható.

Zürichi zárlat. Párizs 20.31 fél, London 155 háromnegyed, Newyork 307 fél, Brüsszel 71.90, Milano 26.50, Madrid 42.10, Amszterdam 208.80, Berlin 117.20, Bécs 73.10 (57.10), Prága 12.78 fél, Varso 58.12 fél, Belgrád 700, Bucuresti 305.

Franciaország hivatalos tájékoztatást kapott Hitler és Mussolini megbeszéléséről. Romából jelentik: Suvich olasz külügyi államtitkár kedden tájékoztatta *Chamberlain* román francia nagykövét Mussolini és Hitler tanácskozásairól. Kijelentette, hogy egyik fél sem vállalt határozott kötelezettséget. Főként az osztrák kérdés, a leszerelés és a Népszövetség kerültek szóba. Kijelentette végül Suvich, hogy Németország és Olaszország együttműködése egyik biztosítéka a békének. A *Le Matin* szerint *Suvich* azt is mondotta, hogy *Mussolini* legközelebb *Dollfus*sal akar találkozni.

Különös akadályok turistatérkép összeállításánál. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Vamszer Geza főgimnaziumi tanár, a Ciuci Turistaegyesület elnöke, életrévaló és nélkülözhetetlen ciuci turistakalauzt adott ki, amelyhez turistatérképet is akart mellékelni. A Természetvédelmi cluji bizottságtól erre engedély kell. Őt hónapok eltelte terjesztették fel a térképet jóváhagyásra, azonban a bizottság nem küldötte vissza idejében és a kalauzt, a megindult turistaszegzon miatt, térkép nélkül kellett kiadni. A térkép csak a napokban érkezett vissza azzal, hogy a bizottság a jóváhagyást megtagadja és kéri a térkép szerkesztőt, hogy a ciuci hegyek neveit: Nagy-hagymás, Egyes-kő, Öcsém, stb. románul, csak románul írja be. Ezeknek a hegyeknek nincs is román nevük, évszázadok óta így ismeri a lakosság, sőt az idegen is ilyen néven tanulta meg és a román katonai térképeken is kizárólag magyar eredeti neveikkel szerepelnek. Borza egyetemi tanár, aki ennek a bizottságnak az elnöke, nagy elfoglaltságról tesz tanuságot. Ki fogja majd tudni a térképről, ha nem tud románul, mit jelent „Ciapa Mare”, míg „Nagyhagymás”-t még a magyar nyugati turisták is ismerik.

Szekely csángók elrománosítása, közművelődési eszközökkel. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Az Astra román kultúregyesület helyi tagozata célul tűzte ki, hogy a Ghimesvölgyben lakó szekely csángókat, akiket helytelenül román felfogás szerint a magyarok „elrománosítottak” — visszatoránosítsa. E célból expedíciót szervezett Ghimesfajeg községbe. Az itteni vadászbatalion tengerautóján *Vlad Izidor* görög katolikus plébános és *N. Comaniciu* ny. tanfelügyelő kivitték a ciucsumuleui árva- és szeretetház állami elemi iskolás növendékeit és szabad ég alatt nagy ünnepséget rendeztek. *Vlad* és *Comaniciu* beszédei után, amelyek gyakran síklottak át a közművelődés területéről politikai térre, a gyermekek román szavatokkal, énekekkel és táncokkal szórakoztatták a közönséget. Hasonló számokat mutattak be a ghimesi állami iskolák összehívott és egyesített növendékei is. A rendezőket, valamint a gyermekeket *Gergely Viktor* görög katolikus esperes látta vendégül.

A Vatikán és Spanyolország. Rómából jelentik: Az elmúlt évek politikai zavarai s a spanyol köztársasági kormányzat egyházellenes magatartása sokáig kilátástalanná tették a Vatikán és az új spanyol rezsim diplomáciai közeledését. A legutóbbi spanyolországi választások, az *Accion Popular* előretérése azonban lényegesen megváltoztatták a belpolitikai erő egyensúlyát, úgyhogy ennek következményeit a szabadkőműves kormányzati rendszernek a külpolitikában is be kellett vonnia, főképp a Vatikán irányában. Ennek az irányváltásnak eredményeként Madrid kénytelen volt egy modus vivendi formájában közeledést keresni a Vatikánhoz. Most azután első lépés gyanánt Rómába érkezett *Pito Romero*, volt külügyminiszter, mint Spanyolország vatikáni követe s a Szentatyának átadta kormányja megbízólevelét, majd hivatalos látogatást tett *Pacelli* államtitkárnál, akivel a „modus vivendire” vonatkozó tárgyalásokat megkezdte.

Előadás előtt a Nemzeti Bank fosztogatói. Cluj. Saját tud. Az elmúlt év februárjában a helybeli Nemzeti Bank helyiségében eltűnt egy ötvézezer lejes pénzesomag a pénztár előtti asztalról, amikor a bank egyik ügyfele nagyobb összeget tiszelt be. Rőzton lezárták az ajtókat és megmotozták a bentlevőket, a pénzt azonban egy szőnyeg alatt találták meg. A pénztárral szemben levő padon három fiatalember ült, akiket leartóztattak. A későbbi kihallgatások során kiderült, hogy a három fiatalember Sibubán és Ploestiben is elkövettek már hasonló lopást és azok miatt büntetve is voltak. Ezen az alapon a törvényszék *Mitica Marian* ötévi fegyházra és politikai jogainak tíz évre való felfüggesztésére, *Gavrilescu Alexandru* háromévi fegyházra és *Stefanescu Joant* kétévi fegyházra ítélte. Fellebbezés útján szerdán tárgyalta a tábla az ügyet, a bírák véleményének megoszlása miatt azonban ötös tanács elé utalták.

Robbanóanyagraktár egy bécsi al-bábszínházban. Bécsből jelentik: Szerdára virradó éjszaka a VII. kerületben egy pincehelyiségben, amelyet bábszínházraktár számára béreltek ki, hatalmas és veszedelmes robbanóanyagraktárt fedeztek fel. A raktárban igen sok vegyszert, műszer segédeszközt és horogkeresztes petárdát is találtak.

Cázolt az autó. Cluj. Saját tud. A 416-os autó a *Motilor*-uton elütötte *Capusan Teofil* hatéves kisfiút, akit súlyos sebesüléssel szállítottak a mentők a klinikára.

Villanyvillák. Carei. Saját tud. A városi villamosüzem a titkos áramfogvasztók ellen rendkívül intézkedéseket léptetett életbe és naponként, különösen az esti órákban az ellenőrző közegek rajtatűzesszerűen ellenőrzik az áramfogvasztást a magánlakásokban, ahova a szabályrendelet felhatalmaása alapján bármikor beléphetnek, másrészt pedig az esetleg helytelenül működő árammérőórák elleni kifogásokat a helyszínen bevizsgálják.

Dr Kárpáti Pál

A szeretet apostola

Szent Vince, minden idők egyik legnagyobb szentje e könyv tárgya. A nagy szent karitatív működésével és annak módszerével ismert meg.

— Amateur-kötés, 224 oldal. —
Ára 60 lei és portó.

Kapható:
az Erdélyi Lapok könyvosztályánál

Feljegyzések

A német liberalizmus nagy lapjának, az ismét egészen kitűnő *Frankfurter Zeitung*-nak vasárnapi számában találjuk az alább közölt, felette érdekes beharangozást:

„Cikk-sorozatot kezdünk, amelynek minden fejezete az elmúlt időknek — főként a 18. és 19. századnak — egy-egy jelentős katolikus vagy protestáns alakját rajzolja meg. Minden egyes kép azok közül, amelyek e sorozatban „Keresztény Személyiség”-ek gyűjtőnév alatt sorakoznak fel, a maga eleven valóságával jellemző példa lesz arra az egyedülálló, kétezer esztendő történelem alapjául szolgáló szellemi meghatározottságra, amit ez a két súlyos tartalmu szóval „keresztény lélek” kifejezni igyekezünk. Ezek a cikkek meg akarják mutatni mindazt, ami ezből a nevekből, mint a keresztény jámborság hatása, az emberiségre sugárzott. Meglátjuk ezekből, hogy keresztény magatartás mit tudott alkotni a közösség szolgálatában és mi tudott lenni. Hiszünk, hogy ezzel értékes anyagot nyújtunk olvasóinknak ezekben az időkben, amelyek a vallásos kérdésekkel való fokozódó, komoly foglalkozás jegyében állanak...”

A sorozatot *Newman* kardinális történelmi alakjának kitűnő rajza nyitja meg.

Ujabb figyelemreméltó tünét ez arra, hogy a keresztény világ-valóság újjászületése nem irodalmi álom, hanem az idő zúgó sodra: Németországban a keresztény elmevelés ma szelles rétegek legnagyobb problémája.

Vannak, akik védelmet várnak ettől s vannak, akik erőt akarnak belőle meríteni. Egyek az igazi német népi egység utját látják benne, mások az elválasztó vonalat az európai s a barbárság oklelőzése között.

S valamennyinek igaza van... (Skin.)

Elfogták a táncosnő tolvaját. Targu-Mures. Saját tud. *Rosenfeld Radó Imre* belopozott *Nicolin Maria* táncosnő szobájába, ahonnan 10.000 lei értékben ékszereket lopott. A rendőrség a tolvaj kiletét kinyomozta, ugyszint az orgazda ékszerész *Rosmann Mihály* személyét is. Mindkettőjüket átadta az ügyészségnek.

Hétfőn kezdőének az érettségi vizsgák. Bucurestiből jelentik: Az egész országban hétfőn kezdik meg az érettségi vizsgákat. A miniszter 65 bizottságot nevez ki, ezeknek összetétele és működési helye azonban csak szombaton kerül nyilvánosságra.

Két vándor kádárt maga alá temetett a beomló istálló. Targu-Mures. Saját tud. Megrendítő szerencsétlenség áldozata lett két abrudvidéki vándor kádár, akik vándorlásaik útján Targu-Muresen való tartózkodásuk ideje alatt, már évek óta a város szélén levő, *Iszlai József* tulajdonát képező kőistállóban szokták az éjszakát tölteni. Az istálló ugyanis a felette elhuzódó hegy nyomasanak nem bírva ellenállni, nagy robajjal összeomlott és a két alvó kádárt, valamint *Iszlainak* két tehenét és egy borját maga alá temette. A nagy zajra elősiettek a szomszédok és a mentők is megjelentek, de csak a két szerencsétlen ember hulláját sikerült kiasni a romok alól. Igazoló irat csak az egyik halott zsebében volt, akit *Toma Gheorghenak* hívnak. A másik vándor kádár neve még ismeretlen.

Zsarolási kísérlet Odrý Árpád ellen. Budapestről jelentik: *Odrý Árpád*, a Nemzeti Színház örökös tagja fenyegető levelet kapott, amely szerint ha megjelölt helyen nem fizet 5 ezer pengőt, elveszik láb alól. *Odrý Árpád* a levelel azonnal a rendőrségre ment, ahol úgy döntöttek, hogy egy borítékba összehajtogatott papírt tesznek és azzal elmennek a kijelölt helyre. Ez meg is történt. Természetesen kéznél voltak a rendőrök is. Amikor az ismeretlen átvette a levelet, a rendőrök elfogták. Kiderült, hogy egy *Horváth* nevű állástalan gépkocsivezető.

Vesztett farkas megmárt négy erdei pásztort. Mercurea-Ciuc. Saját tud. *Lazarea* község második határrészében fekvő *Székpataka* nevű erdő részben vestett farkas megtámadott négy pásztort és mielőtt védekezni tudtak volna, súlyosan összemarcangolta őket. Első segélyben *Dr. Dénes János* orvos részésetette a pásztorkat. *Dr. Dénes* is megtámadta a farkas, amint a hegyi patakban horgászott, azonban sikerült hirtelenjében felmasznia egy fára és így megmenekült. A pásztorknak a cluji Pasteur intézetbe való szállítására a község részéről a szükséges lépések megtétek. Ugyanez a farkas a lo és juhcsordában tetemes károkat okozott. Hatósági erdőőrök utasítást kaptak a garázdálkodó vestett állat kiirtására.

Vérömlést kapott Sepi II. Cluj. Saját tud. A vasárnapi *resicai UDR* „U” futballmérkőzésnek súlyos következményei vannak. *Sepi II*-t a cluji klinikára kellett szállítani, ahol mellkasában vérömlés miatt daganat támadt és több mint három hónapig fog tartani a felgyógyulása. Az Universtatea többi játékosai is súlyos sebesüléseket szenvedtek.

Szent Bernadette ünneplése Lourdesben. Július hó 14—16-ig Lourdesben nagy ünnepség lesz Szent Bernadette tiszteletére. Az ünnepség méreteiben akkora lesz, mint a párizsi gyarmatvilágkiállítás. Rendezésébe bekapcsolódik egész Franciaország. Ezen alkalomra több idegent várnak a kegyhelyre, mint amennyi a húsz év előtti Eucharisztikus világtalálkozásra megjelent.

Egy székely közbirtokosság 123 ezer lelt szavazott meg a görög katolikus templom építésére. Mercurea-Cluc. Saját tud. Ditrău egyike a legnagyobb és legnépesebb gyergyói községeknek. Közbirtokosságának, amely lazareai és horseci birtokosságokkal közös tulajdon, nagy kiterjedésű erdőselei vannak, jöllehet az agrárreform erősen megtépázta. Költségvetésébe egyházi és iskolai célokra minden évben előirányzott bizonyos összegeket és azzal segélyezte saját intézményeit egészen a legutóbbi időkig. Most azonban, amióta a Nemzeti Szövetkezeti Hivatal ellenőrzése alá kerültek a birtokosságok, ezt nem teheti. Mandache nevű szövetkezeti hivatali ellenőr teljesen jogtalanul törölte az összegeket azzal az indoklással, hogy a törvényben megkövetelt kötelező kiadásokat rövidíték meg a segélyösszegekkel. Ezzel a birtokosság szabad vagyonrendelkezési jogát sértette meg. Amikor a katolikus egyház és iskola segélyezésére felvett összegeket törölte, ugyanakkor olyan fellépést tanúsított a közbirtokossággal, hogy a közzvűlés az ő nyomására 123 ezer lelt irányzott elő a salamaszi görög katolikus templom építésére segélyképpen. Ez már nem ment a kötelező kiadások terhére. Most akarják javítani a ditraui hatalmas nagy katolikus templomot és annak költségeit az egyházközségnek nyilvános gyűjtés után kell összeszednie.

Francia misszionárius látogatása Tasnádon. Saját tud. Seigneur Emil francia misszionárius református lelkész június 23-án, szombaton Tasnádra érkezik, ahol ismertetni fogja a tasnádi járási lelkészek és tanítók zártkörű konferenciáján a misszió rendeltetését és munkásságát, nemkülönben szombaton este misszióelőadást tart a nyilvánosság számára, majd vasárnap délelőtt pedig a templomban prédikálni fog. Az illusztris vendég tiszteletére a tasnádi reformátusok nagy fogadtatást készítettek elő és a tiszteletére rendezendő társasvacsorán a helyi hatóságok képviselői is résztvesznek.

Sibiuba helyezik a tg.-muresi ítéletábrát. Saját tud. Targu-Mures törvényhatósági jözü város ítéletábrája is veszélyben van. Arról van ugyanis szó, hogy Sibiuba helyezik át a tábrát. A tábla íthagyása érdekében úgy az Ügyvédi Kamara, mint Dandea időközi bizottsági elnök mindent megtesznek. Legutóbb dr. Baciu Aurél képviselő, kamarai dékán, egy küldöttség élén kereste fel az igazságügyminisztert, aki megígérte, hogy részéről nem fogja a tábla áthelyezését támogatni a minisztertanácsban. Ugyancsak megígérte Targu-Mures város jogos igényeinek támogatását Lepadatu miniszter, a tábla íthagyása érdekében nála interveniáló dr. Dandea időközi bizottsági elnöknek, akinek egyébként kijelentette, csodálkozik, hogy a tábla íthagyása érdekében lépéseket tesz ez a magyar város, amikor a római katolikus főgimnáziumot saját-maga építi le.

MÜLLER LAJOS: A NAGY SZENTSEG SZOLGALATÁBAN

Elmélkedések és lelkiolvasmányok, főképpen papok számára. Világiaknak is melegen ajánlható. Auteurs-kötés, 140 oldal.

Ara: 75 lei és portó.

Kapható: az Erdélyi Lapok könyvosztályánál.

* Az alba-juliai római katolikus püspöki leánynevelő intézetbe, belnövendékek felvételnek. Az intézetben elemi iskola és negyedosztályu gimnázium van és nyilvánossági joggal működik. Tájékoztatót szívesen küld az igazgatóság. A jelentkezéseket július hó 10-ig kérjük.

„Attila nem „Isten ostora“, hanem békés újító volt” — írja egy török lap. Ankarából jelentik: A török lapokban néhány nap óta érdekes cikksorozat jelenik meg *Attila* hun királyról. A cikkeket a török parlament egyik neves tagja, *Rechid Szavfet* képviselő írja, aki azt tűzte ki céljának, hogy tisztázza a nagy hun királyt a vádak alól, amelyekkel szerinte egyes történelmhamisítók elhamisították. *Attila* nem érdemelte meg az „Isten ostora” nevet. — írja *Rechid Szavfet*. — sőt ellenkezőben *teremtő szellem és békés újító volt. A hunok egyáltalán nem voltak azok a vérszomjas és zsákmányra éhes nomádok, ahogy másképpélvezred óta olyan gyakran rajzolták meg őket a történelmekönyvekben. Hódításaik békés jellegűek voltak. Attila király meg valódi típusa volt carlyei értelemben vett hősnék és *Übermenschnek*. Erkölcsi szempontból csak *Marcus Aurelius római császárhoz hasonlítható*. *Rechid Szavfet* bég megállapítja azt is, hogy a *hunok és törökök közös turáni származásuak és őshazájuk az Ural és Altaj sikságain terültek el. Érdekes dolgok ezek, azonban az eddigi dokumentumok kissé más mondanak — s az ellenkezőjét bizonyítják.**

Iskolai bírsággal sújtott szülők a bíróság előtt. Mercurea-Cluc. Saját tud. Nap-nap után tömegesen tárgyalja az itteni járásbírság a szülőkre kirott és megfelelőbbézt iskolai bírságok ügyét. Tegnapra az armenai, danești és a cozmeni szülők voltak megidézve mintegy hatvanan. A járásbírság minden esetben marasztaló ítéletet hozott és száz lei bírsággal sújtotta a szülőket. Nem vette figyelembe a szülők előterjesztését, hogy törvényes intézkedések szerint a 12—16 éves gyermekeket csak abban az esetben lehet ismétlőiskolába kényszeríteni, ha irni, olvasni nem tudnak, így tehát ezek részéről tulajdonképpen iskolamulasztás sem történt, minél fogva a kirott bírságnak sem volt alapja.

* Számos női bajnál reggel, éhgyomorral fél-pohányi természetes „*Ferenc József*” keserűvíz végtelen nagy megkönnyebbülést szerez azáltal, hogy a belek tartalmát felhígítja és akadálytalanul kiüríti, azonkívül az emésztőszervek működését lényegesen előmozdítja. A nőgyógyászati klinikák bizonyítványai tanúsítják, hogy az igen enyhe hatású *Ferenc József* vizet, különösen a szülészeti osztályon, a legjobb eredménnyel alkalmazzák.

Csak az egész évi termés elpusztulása esetén van adóelengedés. Mercurea-Cluc. Saját tud. A Magyar Párt törvényhozói eljártak a pénzügyminiszterium egyenesadó osztályánál, hogy az őszi vetések elpusztulása és kiszáradása miatt felmerült károk miatt adóelengedést eszközöljenek ki. Azonban a közbenjárás nem járt sikerrel. A miniszterium csak akkor veszi a kérést figyelembe, ha a birtok egész évi termésének megsemmisülését igazoló bizonyítvány van becsatolva, mert a most hatályban lévő adótörvények rendelkezései szerint részleges kár esetén nincsen adóelengedésnek helye.

Katasztrófális felhőszakadás Careiben. Saját tud. Tegnap éjjel hatalmas vihar vonult keresztül Carei fölött. Pillanatok alatt hatalmas víztömeg zuhant alá, amely a város utcáin a közlekedést néhány órán át teljesen megbénította a sok helyen térdigérő, hömpölygő szennyes vizáradat. Szerencsére emberéletben nem okozott kárt, ellenben a külváros egy részét teljesen elöntötte a víz. A tűzörség éjszakának idején a veszélyes zónából az összemlással fenyegető házak lakóit óvatosságból biztonságba helyezte, miután motoros szivattyukkal megkísérelték a *csaknem egyméter magasságu viz lecsapolását, amely hosszú munka után sikerült is. A vihar két órán keresztül tombolt a város fölött és még a gondosabban csatornázott belvárosi utcákat is eliszapolta, majdnem valamennyi ház pincéjét megtöltötte vízzel és sok hidat magával sodort. Anyagi kárt inkább csak a baromfiállományban és a veteményes kertekben okozott.*

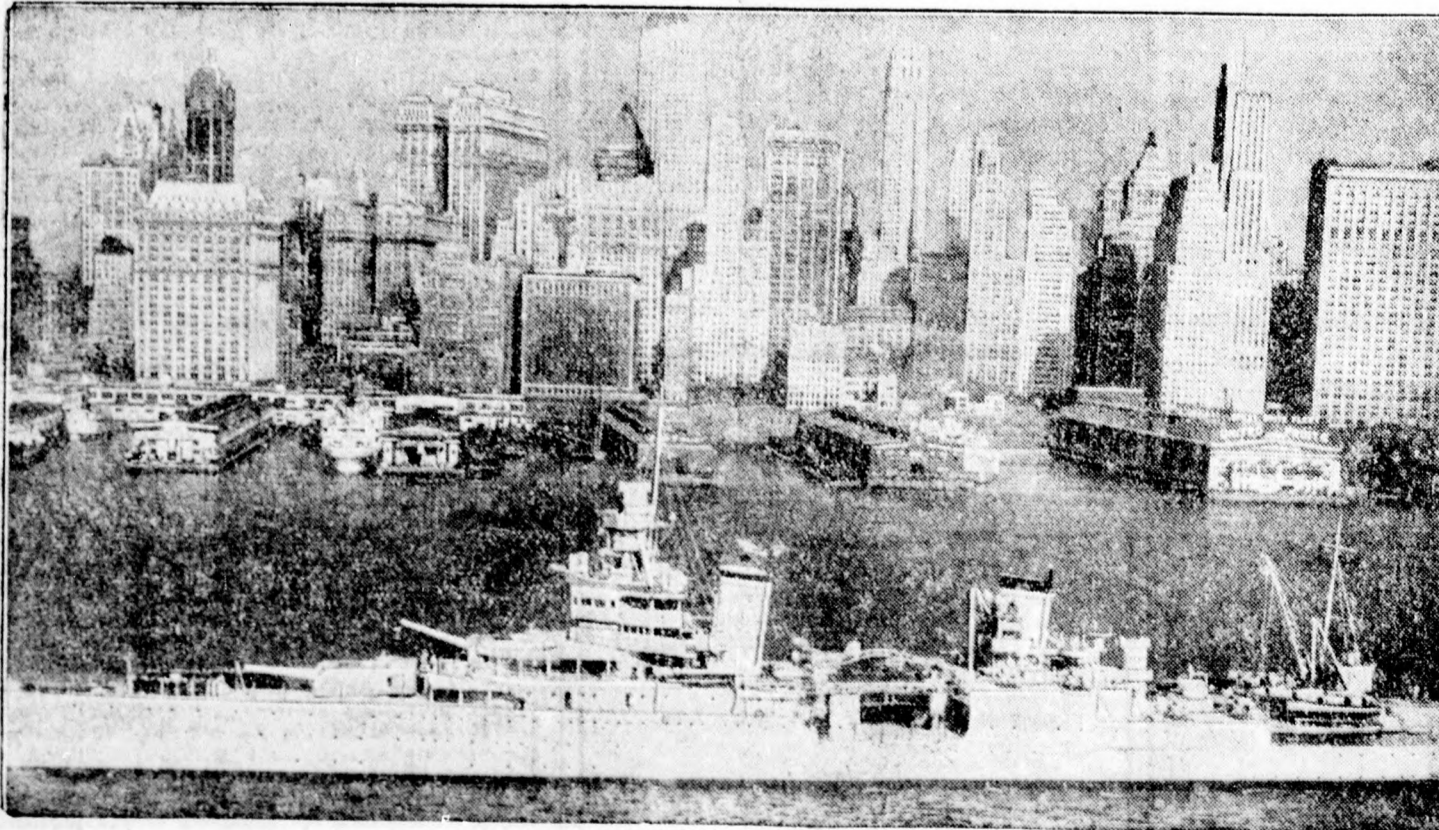
Szalay Mátyas Kós Károly és Makkai Sándor regényéről. Az Erdélyi Tudósító legújabb számában Szalay Mátyas, a kiváló költőpap és kritikus ismerteti és bírálja egész tanulmányá szelődve, Kós: „Az országépítő” s Makkai „Táloskirály” című regényét. A nagy feltűnést keltő cikk mellett még Bitay Árpád ír: „Pálos-nyomok Erdélyben”, Hirschler József „A szentképek művészete és pedagógiája” címen. Walter Gyula verseiből találunk néhány finom költeményt. Baráth Béla modern leánykönyveket és a magyarországi katolikus akció ismerteti. A Szemle rovatból kiemeljük: Az osztrák konkordátum, A hitlerizmus árnyai, Katolikus ujjászűrés és Csehországban és Lengyelországban, Spanyolország útja. Van kitűnő filmszemle és a Napló rovatban érdekes dokumentumok a multból és jelenből. A folyóirat évi előfizetése: 100 lei. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Cluj, Mánástur 12.

Szerkesztői üzenetek:

Ifj. Zakariás I. István. A Szent József szanatoriumnak van idegyógyászati osztálya és igazgató főorvosa dr. Erdész István.

Felhőkarcolókullisszák Newyork kikötőjében.

Ez a festői látkép, amit repülőgépről fényképeztek, meg lehetős messzeségből mutatja Newyork felhőkarcolóit, a híres „Manhattan Transfert”. Ezek a hatalmas paloták azonban, mint a papirmasse kullisszák omolnának össze, ha az előtérben látható hadihajó ágyuit megszólaltatná. A fehér hadihajó, mint egy esetleges háboru árnyéka suhan el Newyork kikötője előtt.

Autóroncs a garázs udvarán...

Eltüntette „Mackensen autóját” a patkányirtás

Szánalmas romokban maradt vissza az egykori fényes Horch-kocsi, amelyen a vezérkari tiszték száguldoztak

Timișoara. Saját tud. A józsefvárosi pályaudvartól nem messze, a Citroen-lerakat és garázs udvarán furcsa autóroncs éktelenkedett. Mindenki úgy gondolta, hogy valahogy a garázshoz tartozik s talán a kegyelet tartja fenn. Békebeli kocsi volt: a fém még kívülről, a sofőrülés mellett volt alkalmazva, de máskülönbön szánalmas romos volt. Megvolt a motorja, de hiányoztak a gyertyák s hiányzott a mágnes. Az ülések mögött feküdtek, egy szemétdombon. Sokszor az egész környékről összeverődtek a gyermekek és sofőrt és autósdi játszottak: valódi autón. Amely azonban már nem ment sehogysem. Rozsda ette-marta fémalkatrészeit, amelyeken itt-ott meg a kocsi márkája volt olvasható. Horch-kocsi volt. Ki sem törődött vele, csak most, hogy egyszerre eltűnt: tűnt fel. Hová lett a kocsi, mi lett vele, milyen kocsi volt?

Feltűnt annál is inkább, mert köztudatban Japangott az állítás, hogy az az autó valamikor Mackensen német tábornagyé volt. Azon száguldott a fővezér — mesélik az autósok — vezérkari főtisztjével, a két hátulsó pótülésen pedig ültek az adutánsok.

Mackensen autója? Hogy-hogy? S hogy maradt itt? Tény, hogy Mackensen tábornok egy időben Timișoarán tartózkodott, itt volt a főhadiszállása. A Lloyd-épületben lakott s a főhadiszállás vezérkara részére a mai Ferdinánd-szálló nagytermében — ahol később, amikor leégett a színház, a színelőadásokat tartották, volt a főhadiszállás vezérkarának étkezdéje. Geml József, az utolsó magyar polgármestere a városnak, annakidején könyvecskét is írt Mackensen itt tartózkodásáról s pontosan beszámolt benne arról, mint érkezett ide a hadvezér 1915 szeptember 18-án, mint járt-kelt a városban s tett naponta sétalovaglást a Vadászerdőbe.

Aból az időből csak nem maradhatott itt ez az autó?

— Nem is — mondják az autósok. — Hanem amikor az összeomláskor a német katonák távoztak, sok gépkocsit hagytak itt. Timișoarán is, Versecen is és főleg Nagybecekeréken, ahol a gépkocsik főtáborra állt. A távozó németeket a közönség megrohanta. Aki tudott, vásárolt tőlük, még autót is. S amit nem tudtak eladni, elhagyták. Sokaknak volt akkoriban ilyen kocsijuk s a németek nyomában érkező szerbek elől elrejtették. Volt kocsi, amit el is ástak, vagy amit szalma közé rejtettek. A szeb hadsereg kutatta az ilyen autót és lefoglalta. Ez a Horch-kocsi — valamikor legalább húszezer arany márkába kerülhetett — jól lehetett elrejtve, ittmaradt. Elegáns, drága luxus kocsi volt, csakis parancsnoki kocsi lehetett.

A „Mackensen-autója” különben, mint tovább mesélik, nem tartozott a Citroen-lerakathoz. A háziúr foglalta le annakidején egy Grubi nevű volt csokoládégyárostól — házbérlartozás fejében. Miután pedig adótartozása is volt Grubinak, hát a kincstár is lefoglalta. A háziúr aztán ezért nem mert tudni rajta, mert félt, hogy az adóhivatalt egyszer csak számonkéri. Így állt aztán éveken át az udvarban. Lelopkodtak róla minden értékes alkatrészt, az üléseket pedig ki kellett dobni, mert nagymennyiségű patkány fészkelte alattuk.

„Mackensen kocsiján” a patkányok garázdálkodtak.

S hogy most hirtelen mégis eltűnt: a város patkányirtó-akciójának következménye. Elrendelte a város, hogy a patkányirtás idejére el kell tüntetni minden szemetet s minden buvóhelyet, amelyben a patkányok tanyázní szoktak. A háztulajdonos megfélelt a parancsnak s elvitette az autóroncsot valahová a periferiára, egy fészerbe. Így tűnt el „Mackensen autója”.

Dr Horváth Richárd:

ÉLETEPÍTÉS

Elvek — gondolatok.

A krisztusi életépítéshez szükséges örökértékű elvek gondolatok ragyogó tárháza. Amateur-kötés, 112 oldal.

Ara: 60 lei
és portó.

Kapható: az „Erdélyi Lapok” könyvosztályán

Szürke és drap divatnadrág

heti 30 leies részletre Lei **580.—**

Selyem burett öltöny

heti 70 leies részletre Lei **1500.—**

Nyári divatöltöny

heti 100 leies részletre Lei **2200.—**

mind mérték után, elsőrendű hozzávalóval.

A szabómunkát Weisz E. Zsigmond végzi.

Vevőinknek összes ruháit mindenkor ingyen vasaljuk és azokért házhoz küldünk.

INCASSO BANK R.-T. ruhaosztálya
Str. Rimanóczy 2. Telefon 501.

SPORT

Befejeződtek az országos tenniszbajnokságok

Caska (csehszlovák nyerte a férfi egyest, Merthautné (csehszlovák a női egyest, Caska—Crasny (csehszlovák) a férfi páros, Lenos (görög)—Gostica (jugoszláv) kettős a női páros bajnokok

Bucurestiből jelentik: A fővárosban befejeződtek a nagy nemzetközi tenniszbajnokságok. Az összes számokban az első helyezéseket idegenek vitték el, a románok csak második helyre tudták felküzdeni magukat. Részletes eredmények a következők:

Férfi egyes: A cseh Goska a döntőben 8:6, 6:3, 6:0 arányban győzött Poulieff (román) ellen. Harmadik helyen Krasny (csehszlovák) és Bofez (román) végeztek.

Női egyes: A női egyes bajnokságot szép küzdelem után szerezte meg a csehszlovák Merthautné, Poppné Zizovits Lenke ellen. Akit csak nehezen győzött le 11:9, 2:6, 6:0

arányban. Harmadik Lenos (görög) és Wertheim. A görög bajnoknőt Poppné verte ki (8:6, 6:3) és ezzel revansot vett multkori vereségéért.

Férfi páros: Első helyen a Caska—Crasny (csehszlovák) pár végzett, miután a döntőben győzött 6:4, 7:5, 6:2 arányban a Schäffer—Kukuljevici (jugoszláv) pár ellen. Harmadik párt: Réti—Hamburger (román) és Schmidt—Poulieff (román).

Női páros: Győzött a Lenos (görög)—Gostica (jugoszláv) pár a döntőben 6:4, 6:4 arányban győzve a Merhaut (csehszlovák)—Caracostea (román) kettős ellen.

Rapid—Slavia 3:1 (1; 0)

Prágából jelentik: Mintegy 35.000 főnyi közönség jelenlétében az olasz Barlassina bíró vezetése mellett folyt le a Középeurópai Kupa mérkőzés. A csehszlovák bajnoksapat a legnagyobb meglepetésre 3:1 arányú vereséget szenvedett. A világbajnokságon való előkelő helyezésük után mindenki a Slavia győzelmét fogadta. Hat válogatott játszott a csapatban (Csambal, a válogatott középfedezet sérülése miatt nem játszhatott) és emellett még a hazai pálya előnye. A csapat azonban nagyon fáradtan mozgott, a játékosok ügylatszik még nem pihenték ki a fátadalmakat. A Rapid főlénye a második féldőben elvitathatatlan volt, úgy hogy a győzelmet megérdemelte.

Davis Cup

Ausztrália—Franciaország 3:2. Párizsból jelentik: Az ausztráliai francia tenniszmérkőzés eldőlt. A franciák, az első nap jól indultak. Merlin megverte Crawfordot, másnap azonban a párost, amelyet biztosra vettek, elvesztették, úgy hogy a 2:1-es állással álltak fel a harmadik napi küzdelmekre. Nem volt nehéz megjósolni, hogy elvesztik a mérkőzést, ami most be is következett. Crawford 2:6, 6:2, 3:6, 6:4, 6:0 arányban legyőzte Boussast és ezzel megszerezte Ausztráliának a 3-ik győzelmet. A Merlin—Mc Grath mérkőzés (6:3, 6:9, 5:7, 6:4) már csak az eredményen szépített.

Az európai zónában már csak Csehszlovákia és Ausztrália küzdenek. A két nemzet tenniszesei Prágában játszák le a döntőt.

Nüsslein, a Tilden-cirkusz német tagja, az USA Davis Cup-csapatának tréneré lett. Persze, Tilden és Vines mellett működik. Ügylátszik, az USA-csapatban több a tréner, mint a játékos.

Vasárnap: NAC-Bohemians

Szép mérkőzésre van kilátása vasárnap Oradea sportközönségének. A csehszlovák profibajnokság ötödik helyezette fog bemutatkozni a NAC ellen. A prágai csapat nem ismeretlen Romániában. Nemrégén a jugoszlávok ellen készülő román válogatottat verte meg Bucurestiben 3:1 arányban. A világbajnokságon való nagyszerű szereplésük után nagy érdeklődéssel tekint az egész város közönsége a mérkőzés elé. A Bohemians egyébként a bulgár szövetség meghívására Szófiába utazik 2 mérkőzésre, de előbb Oradeán a NAC, majd Clujon az Universitatea ellen játszik 1—1 mérkőzést.

A Jiul javára írta a szövetség a két pontot.

Petrosaniból jelentik: A Jiul csapata vasárnap — mint ismeretes — Craiovában a megismételt alkerületi döntő során vereséget szenvedett a Rovine csapatától. Igazolatlan játékosok szereplése miatt volt és most a szövetség 0:0 gólaránnyal, a Jiul javára írta a két pontot.

Amerika csapata nyerte a Wrigthman-serlegét.

Londonból jelentik: Wimbledonban most fejezték be Amerika és Anglia között a Wrigthman-serlegért folyó tenniszküzdelmet, amelyet az amerikaiak fölényesen nyertek. Az utolsó eredmények: Palfrey—Scrivan 4:6, 6:2, 8:6. Jacobs—Round 6:4, 6:4. Nuthall—Babcock 5:7, 6:3, 6:4.

Előfizetőink szives figyelmébe ajánljuk, hogy

a Püspök-fürdőbe kedvezményes jegyek

a kiadóhivatalunkban már kaphatók.

KÖZGAZDASÁG

Közgazdasági irredentizmus

elnevezéssel illette az egyik előkelő bucaresti publicista a magyar kisebbségnek azt a törekvését, mely arra irányul, hogy gazdasági szervezetét önállóan, saját érdekeinek megfelelően építse ki. Mindenki tudja, hogy az irredentizmus vádját kikövecsolni a mai idők forrongásának túlfutott kohójában éppenséggel nem nehéz.

Azt valljuk azonban, miképp a címül alkalmazott „megállapítás”-ban súlyos, sőt végzetes tévedés van. Mert — lényegét tekintve — mi az irredentizmus? Ugyebár oly centrifugális tevékenység, mely a hivatalos politikai hatalom rovására bomlasztani kíván. Viszont mi ezzel szemközt a magyarság gazdasági önállóságra irányuló törekvése? Lényegileg és eszközeiben is építő munka, önvédelmi becsületes harc, melynek végcélja az önségely eleven erejének természetű kihasználása.

Ismételten hangsúlyozzuk tehát: alkotás, gyarapítás, hasznosítás, gazdagítás.

Őszintén szólva, nehezen tudnók elképzelni, hogy az ilyen megmozdulás ellen komoly érveket sorakoztathatna fel még a legcentrálisabb világszemléletű államhatalom is. Elvégre az állam célja a „legnagyobb számú ember legnagyobb boldogsága.” Munka tehát, amelynek maradéktalan elvégzésére úgy a legridegebb parancsuralmat, mint a legkönnyebb kezű liberálizmust a történelmi felelősség kötelezi.

És most a legnagyobb tisztelettel kérdezzük: veszélyeztetheti-e az valamely állam biztonságát, avagy természetesen feltételezett presztízsét, ha a magáruvált népkisebbségek egyike-másika — öntudatra lendülve — oly létesítmények, oly szervezetek birtokába kíván önjelölt jutni, melyek az érdekkörébe, a lelki, társadalmi és gazdasági közösségébe tartozó tömegek jólétét, fizikai és lelki gyarapodását szolgálják? Hiszen ezzel terhet emelnek le az államhatalom válláról s intézményesen kapcsolódnak bele a történelmi fejlődés törvényszerűségébe. Tehát a fejlődés folyamataiba.

Senki sem tagadhatja, hogy ezerszerte könnyebb olyan népeket és nemzeteket kormányozni, amelyeknek családi otthonaiban vígan füstölög a tűzhely kéménye s legalább a vasárnap déli harangszóval asztalra kerül az a bizonyos tyúklevés, — mintsem féken tartani nélkülözésekben gyötrődő tömegeket, amelyeknek szájában a kolduskönyér keserű íze pülök.

Óvatosan kellene tehát bánni az „irredentizmus” vádjával. Különösen azoknak, akik politikai, vagy erkölcsi felelősség terhel. Mert jól jegyezzük meg, hogy az az út, amelyen az erdélyi magyarság elindulni, gazdasági erőit egész értékes művelésében kiteljesíteni készül, nem a „destrukció” — a rombolás, hanem a „konstrukció” — az alkotás jegyében szentelődik. (—ob—)

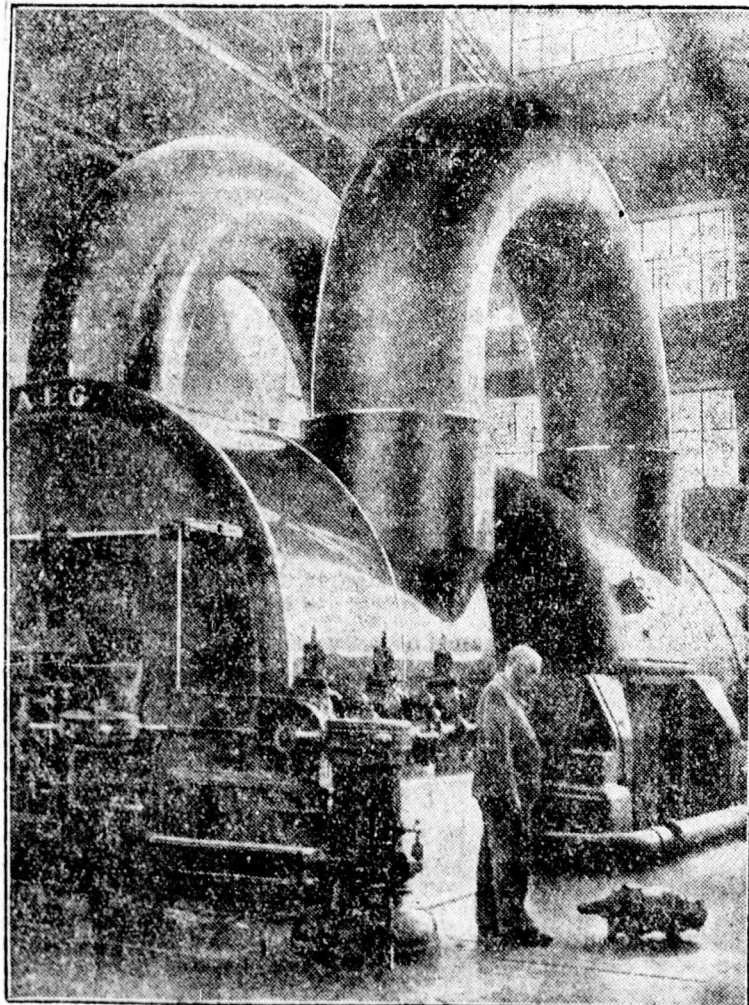
Mezőgazdasági szindikátust alakítanak Satmar megyében

Satmarmegye gazdaközönsége mozgalmat indított meg abban az irányban, hogy az egész gazdatársadalmat egy egységes szindikátusba tömörítsék. A mozgalom élén nemzetiségre és fajra való különbség nélkül a legelőkelőbb gazdák állanak és elgondolásuk abból indul ki, hogy a gazdaérdekekért egységes szervezetet kell létesíteni és a gazdák sorsát irányító küzdelmekből ki kell kapcsolni minden elválasztó politikát. Románia egész hivatalos mezőgazdasági védelmi rendszere a szindikátusokra van felépítve, tehát egyenesen a gazdák érdekei ellen való, hogy Satmarmegye nem rendelkezik egy elismert szindikátussal. A nagymúltú Satmarmegyei Gazdasági Egyesület létét természetesen az új alakulat nem fogja érinteni, mert a szindikátus működése mellett marad még megoldandó feladat a Gazdasági Egyesület számára is.

Kecskeméti „Hirös Hét” július 21—29

Kecskemétről jelentik: Szeged és Debrecen után Kecskemét buzgólkodik az idegenforgalom emelése érdekében: július 21-étől 29-éig Hirös Hetet rendez s mezőgazdasági, kereskedelmi és ipari kiállítások mellett kulturális és sportesemények is lesznek. A Hirös Hét keretében tartják meg a gyümölcs- és virágkiállítást, baromfiállítást, néprajzi és muzeális, szőlőművelési és szerszámkiállítást. A kulturális program kiemelkedő pontja lesz a magyar dal fejlődésének ünnepe, amelyre Kodály Zoltán eredeti magyar kórusokat írt. Ezeket szabadterei rendezésben mutatják be és itt szerepel a kecskeméti gyöngyösbokréta. A Hirös Hétben kivilágítják Kecskemétet és szabadterén országos boks- és birkózóverseny, a kecskeméti sportuszodában pedig vízpolómérkőzés lesz. Ezenkívül tenniszversenyeket és lovasünnepélyeket is rendeznek. Artisztikus eseménye lesz Kecskemét ünnepi hetének az a kiállítás, amelyet a kecskeméti művésztelep lakói rendeznek Grünwald Béla és Révész Imre vezetésével. Az IPOSz, az OMKE kiállításai, kongresszusok teszik még mozgalmasá Kecskemét Hirös Hetét, amelynek tartama alatt bugaci kirándulásokat is rendeznek. A kereskedelmi miniszter az ország minden részéből 50 százalékos utazási kedvezményt ad azoknak, akik Kecskemét Hirös Hétére ellátogatni készülnek.

Pusztít a sertésorbánc Ciucban. Mercurea-Ciuc. Saját tud. A sertésorbánc az egész megye területén járványszerűen fellépett. Az állategészségügyi hatóságok megtették a szükséges óvintézkedéseket. Az állatkárok hatalmas méreteket öltöttek, mert a falusi gazdákodók nem fogadják meg az állatorvosok tanácsait a vész megelőzésére.

Góliát és a törpe

— a gépek világában. Ez az óriási gőzturbina, amelyik 85.000 kilowattal egy egész várost képes ellátni áram-mal. 790.000 kgr-ot nyom. Mellette babszemnyi a kis turbogenerátor, a technika csodája, amely csak 65 kgr. súlyu. de erő kifejtés tekintetében felveszi a versenyt az óriás gőzturbinával.

Trikál József:

24) élet a régi romjain

Szines egymásutánban láthatjuk e könyvben az új világot, amely felé haladunk, az új szellemet, amely mindent átjár, korunk sebeit, a kibontakozás lehetőségeit.

Amateur-kötés, 230 oldal.
Ár a: 90 lei és portó.

Kapható az „Erdélyi Lapok” könyvosztályánál.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. (Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény.) Cím a kiadóban 10 lei.

Lakás

Különbejáratu,

lehetőleg parkettes, butorozatlan szobát keresek központban julius e'sejére. Cimeket az újságíró klubba (Str. Rimanóczy 12) lehet leadni.

Kiadó

kétszobás, fürdőszobás, mellékhelyiségekkel álló utcai lakás központi fűtéssel, augusztus 1-re. Oradea, Strada Cogălniceanu 17.

Három szobás

utcai modern lakás szept. 1-re kiadó. Oradea, Strada Oltenia 15.

Háromszobás,

fürdőszobás, mellékhelyiséges utcai lakás azonmalra kiadó. Ciorogariu 41.

Adás-vétel

Eladó

Félix-fürdőnél kétszobás modern nyaraló, kerttel, istállóval. Oradea, Rimanóczy szálloda 27 sz. szoba

Szőlő, gyümölcsösessel két szobás házzal vilamos megállóhoz közel eladó. Oradea, S.r. Bratianu 27.

Oktatás.

Láposy-zenekola Hegedu-, zongora- és zenelméleti tanszakkal. Oradea, Str. Simeon Stefan 20.

Különféle.

Epekő, vesekőbántalmaitól, gyomorbetegségektől, köszvényétől, reumájától könnyen és gyorsan szabadulhat. Kérjen válaszbélyeg csatolásával U'mutatót „Sanitas” jellege alatt. Cím a kiadóhivatalban.

Zenker Margit szabászati iskolájában újabb tanfolyam kezdődik június 1-én.

Endlízest zsebkendők, sálak stb. hímzését kifogástalanul készítik. Oradea, Str. a Lazar No. 11 ajtó 5.

Nyomatványokat jutányos áron, csinos kivitelben készít a Szent László nyomda Rt. Oradea, Katolikus Kör.

Jobb fiu rikkancsnak fix fizetéssel felvételtik Jelentkezni e lap kiadóhivatalában lehet.